Элим деб, юртим деб, ёниб яшаш керак

Туркистон

1925 йилдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ ГАЗЕТАСИ

1997 йил 13 декабр Шанба.
№ 96 (14488)

ЭЪТИРОФ

Ўзбекистоннинг ошиб бораётган халқаро обрў-эътибори тўғрисида унинг худудида БМТ, Жаҳон банки, Халқаро меҳнат ташкилоти ва бошқа қатор йирик халқаро ташкилотларнинг ваколатхоналари очилганлиги ҳам гувоҳлик беради.

Хомашё ва табиий захираларга бой бўлган Ўзбекистон тараққиётнинг катта йўлига тушиб олиши учун ҳали яна кўп иш қилиши керак, лекин унинг мустақиллик йўлидан бориб, ҳозирнинг ўзида эришган ютуқлари ҳам алоҳида тилга олишга арзигуликдир.

Алок ШЕКХАР,
ҳиндистонлик журналист

ПРЕЗИДЕНТ АҚМОЛАГА ЖЎНАБ КЕТДИ

12 декабр куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Ўзбекистон, Қозоғистон ва Қирғизистон Республикалари Давлатлараро Кенгашининг навбатдаги мажлисида иштирок этиш учун Қозоғистон пойтахти - Ақмолага жўнаб кетди. Сафар олдидан журналистлар билан бўлган суҳбат чоғида мамлакатимиз раҳбари,жумладан, шундай деди:

- Маълумки, ўзбек, қозоқ ва қирғиз тарихан илдизи бир халқлардир. Шунинг учун ҳам биз ҳар доим бир-биримизга ҳамдам, ҳамкор бўлишимиз керак. Шундагина барчамиз кўзлаган улуғ мақсадларга эришамиз. Сир эмаски, халқларимизнинг тарихий дўстлигига рахна солишга ҳаракат қиладиган кучлар ҳам йўқ эмас. Биз эса четдан бўлаётган ҳар қандай сиёсий ўйинларнинг туб моҳиятини яхши англаб олмоғимиз зарур. Зеро, бир-биримизни ўзаро тўғри тушунишимиз, қўллаб-қувватлашимиз ўтиш даври қийинчиликларини тезроқ бартараф этишга кўмаклашади.

Мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорлик, аввало, ягона иқтисодий маконни барпо этишга қаратилган. Хусусан, энергетика, экология, сув ресурслари, озиқ-овқат масалалари бўйича аниқ режа асосида иш юритишимиз, шу билан бирга, табиий бойликлардан ҳам ўзаро оқилона фойдаланмоғимиз лозим. Чунки, бу уч мамлакат бир-бири билан ҳар томонлама чамбарчас боғланиб кетган. Сафаримиздан кўзланган яна бир мақсадимиз бизга қардош юрт халқини қўшалоқ байрам - Қозоғистон Республикаси мустақилликка эришганининг 6 йиллиги ва Ақмола мамлакатнинг янги пойтахти деб эълон қилинганлиги билан қутлашдир.

Тошкент аэропортида Президент Ислом Каримовни Олий Мажлис раиси Э.Халилов, Бош вазир Ў.Султонов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И.Жўрабеков, Президентнинг Давлат маслаҳатчилари Б.Гуломов, В.Норов ҳамда Тошкент шаҳар ҳокими К.Тўлаганов ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолди.

ПРЕЗИДЕНТЛАР УЧРАШУВИ

АҚМОЛА. 12 декабр /ЎзА махсус мухбири Анвар Бобоев хабар қилади/. Бугун Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Қозоғистоннинг янги пойтахти - Ақмола шаҳрига келди.

Шаҳар аэропортида Ислом Каримовга Қозоғистон Президенти Н.Назарбоев ва Қирғизистон Президенти А.Акаев пешвоз чиқишди. Миллий либосдаги қизлар мамлакатимиз раҳбарига анвойи гуллар тақдим этди.

Сўнгра уч мамлакат давлат раҳбарлари иштирокида Давлатлараро Кенгашининг мажлиси бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон, Қозоғистон ва Қирғизистоннинг минтақавий ҳамкорлик ва ўзаро интеграцияни жадаллаштириш борасида амалга ошираётган ишлари кўриб чиқилди. Шунингдек, яқинда Тошкентда бўлиб ўтган уч мамлакат Бош вазирлари Кенгаши мажлисида тайёрланган ҳужжатлар, таклиф ва тавсиялар муҳокама қилинди.

Мажлис ниҳоясида уч мамлакат давлат раҳбарлари иштирокида матбуот анжумани бўлди. Президентлар журналистларни қизиқтирган барча саволларга жавоб қайтардилар.

Оқшом Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбоев олий мартабали меҳмонлар - Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ва Қирғизистон Президенти Аскар Акаев шарафига қабул маросими уюштирди. Президент Ислом Каримовнинг Ақмолага ташрифи давом этмоқда.

ЎзА

ЎҚУВЧИЛАРГА ҒАМХЎРЛИК

Пойтахт вилоятида Республика Вазирлар Маҳкамасининг «Инсон манфаатларини таъминлаш борасида 1997 йилда амалга ошириладиган чора-тадбирлар Дастури тўғрисида» ги шу йил феврал ойида қабул қилган қарорининг яна бир муҳим банди бажарилди. Мавжуд 889 мактабнинг деярли 34 минг нафар бошланғич синф ўқувчиси қишки кийим-бош билан таъминланди.

- Республика ҳукуматининг ёрдами билан бу йил ўқувчиларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга муваффақ бўлдик,- дейди вилоят халқ таълими бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Т.Аҳмедов. - Сентябр ойида мактабга илк бор қадам қўйган 55 минг биринчи синф ўқувчисига ўн икки турдаги мактаб анжомлари тарқатилган эди. Қишки кийим-бошлар эса асосан кўп болали ва кам таъминланган оилаларнинг фарзандларига берилди.

Вилоятда ўқувчиларни иссиқ овқат билан тўла таъминлаш муаммоси ҳам ижобий ҳал этилмоқда. Корхона ва ташкилотлар қарамоғидаги боғча ва мактаблар вилоят халқ таълими бошқармаси тасаруфига ўтказилмоқда. Бу эса мазкур тарбия муассасаларига ўқув-методик ёрдамни юқори савияда ташкил этиш имконини беради.

Н.ДУШАЕВ,
ЎзА мухбири

Президент стипендияси совриндори

САРДОР

Шифокор бўлишни у болаликдан орзу қиларди. Мактабдаги ўқиш жараёнида ҳам барча фанларни пухта ўзлаштириб, орзуси рўёбга чиқиши учун тинимсиз изланарди...

Тошкент Давлат 2-Тиббиёт институти даволаш факультетининг 6-босқич талабаси Сардор Тиллахўжаев 1991 йили мактабни кумуш медал билан тугаллади. Менимча талаба бўлиш аксарият ёшларнинг кўнглидаги эзгу мақсадидир. Лекин олий ўқув юртига кириб олгандан кейин билим олишни бир чеккага йиғиштириб қўядиганлар ҳам йўқ эмас.

-- Ёшликда кўпроқ илм олиб, имкон қадар мавжуд шароитлардан унумли фойдаланиб қолиш керак,- дейди Сардор. -- Боиси ёшликда олинган билим тошга ўйилган нақшдир.

Меҳнатсеварлик, тиришқоқлик, ўзига нисбатан талабчанлик каби хислатлар ҳамиша Сардорга ҳамроҳ бўлиб келди. Курсдошлар ва муаллимлар орасида ҳурмат-эътиборга сазовор бўлишининг сабаби ҳам ана шунда. Ҳақиқат баҳсларда туғилади, дейишади. Институт ёшларининг биология, гистология, терапия ва жарроҳлик бўйича ўтказган кенгаш, илмий йиғилиш ҳамда мунозараларида, қатнашиши сира канда қилмайди. Айниқса у кўз касалликлари фанини катта қизиқиш билан ўрганмоқда.

Шу йил тиббиёт институти талабалари илмий анжуманида Сардорнинг "Баҳорги катар касаллиги билан оғриган беморларда клиник-иммунологик ўзгаришлар" мавзусидаги маърузаси ҳайъат аъзолари томонидан юқори баҳоланиб, совринли ўринни қўлга киритишга муваффақ бўлди. Ҳозирги кунда у кўз касалликлари билан оғриган беморларда клиник-диагностик ва замонавий текширув ускуналари билан илмий текшириш ўтказишда фаол қатнашиб келмоқда. Инглиз тилида бемалол сўзлаша олиш билан бирга замонавий компьютер технологияси илмини ҳам "сув қилиб ичиб юборган" десак ишонмаслигингиз мумкин. Лекин аслида шундай!

С.Тиллахўжаевнинг "Соғлом кўзда қон кўз тўр қавати барьери ўтказувчанлигининг хусусиятлари", "Оролбўйи минтақасида истиқомат қилувчи кекса кишилар ўпкасининг клиник функционал сурункали хасталанишининг ўзига хослиги" каби мавзуларда тайёрлаган илмий ишлари тиббиёт ва фармацевтика соҳасида аҳамиятли деб топилди.

Сардордан кадрлар тайёрлаш Миллий Дастури тўғрисида сўраганимизда у шундай жавоб берди:

-- У республикамиз ҳаётида юксак маънавиятни барқарор этиш йўлида қўйилган дадил қадамлардан бири бўлди. Шунинг билан бирга Миллий Дастур таълим соҳасидаги бой миллий анъаналар, замонавий тажрибаларни ўзида акс эттиради. Бу муҳим хужжат биз ёшларни талабалик даврининг ҳар онидан унумли фойдаланиб Ўзбекистон учун малакали мутахассислар бўлиб етишишга даъват этади.

Унинг гапларида жон бор. Дастурни амалга ошириш эса Сардордек куйинчак, шижоатли ёшларга ҳам боғлиқдир.

НАЗОКАТ,

ОҲАНГАРОН ФАРҲОДЛАРИ

"Оҳангаронцемент" корхонаси жамоасининг аксариятини ёшлар ташкил этади. Фарҳод келбатли бу йигитлар юртимиз қурилишларини сифатли хом-ашё билан таъминлашга муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Мухбиримиз А. Герасимов уларни баракали меҳнат жараёнида суратга туширди.

Суратда: назоратчи Д. Йўлчиев, чилангар И. Қодиров ҳамда бош уста Ш. Абдураҳмоновлар маҳсулот сифатини яхшилаш борасида фикр алмашяптилар.

ФЕСТИВАЛЬ ШОДИЁНАСИ

Қўшиқлари қалбимиз оҳангларига ҳамоҳанг, эзгу ғоялари бизнинг-да қадриятларимизга уйқаш ҳинд кинофильмларига ким ҳам шайдо бўлмаган дейсиз. Муҳаббат, Ор-Номус, Виждон отлиғ буюк қаҳрамонларини ҳиндлар энг юқори мақомларда тасвирлашса-да, бари-бир қалбингиз ўша фильмларга ошиқаверади. Ўзбек ва ҳинд халқи ўртасидаги бу кўзга кўринмас, лекин жудаям қаттиқ боғланган самимият бизнинг қадим ўзакларимиздан тортилган ришталардир.

10 декабрь куни пойтахтимиздаги Киночилар уйи олдида янграган карнай-сурнай садолари барча ҳинд киноси мухлисларини қадим ришталар билан янада жипсроқ боғлаган бўлса ажаб эмас. Тантана олдидан намойиш этилган Ўзбекистоннинг таниқли санъаткорлари ижросидаги мусиқий дастур ҳиндистонлик меҳмонларимизнинг ҳам юрагида ўзгача шукуҳ ва муҳаббат уйғотганига гувоҳ бўлдик.

Шу куни "Камолот" жамғармаси, "Ўзбеккино", "Ўзбекнаво" Давлат ҳиссадорлик жамиятлари, Ҳиндистоннинг Ўзбекистондаги элчихонаси, Ўзбекистон хорижий мамлакатлар билан дўстлик ва маданий-маърифий алоқалар жамияти Кенгаши ҳамкорлигида ташкил этилган Ҳиндистон ёш киноусталари фестивалининг расмий очилиш маросими бўлиб ўтди.

Муқаддима сонияларида ҳинд чолғувчиси Амалчи Синк ижро этган оҳанграбо мусиқа беихтиёр томошабинларни сеҳрли ҳинд диёри томон бошлади. Баҳайбат ва меҳрибон филлар устида бораётган келинчак пайдо бўлиб, Ганг дарёси соҳилларида юракни жунбушга келтириб куйлаётган ошиқ йигит қўшиқлари эшитила бошлади гўё. Кўзларимни юмиб мароқ билан мусиқа ижро этаётган Амалчи жанобларининг ҳам албатта хаёлидан ана шу тасвирлар ўтаётган бўлса керак, деб ўйладим.

Маросимни "Камолот" жамғармаси бошқарувининг раиси Ҳотам Абдураимов очар экан, жумладан шундай деди: "Биз бошлаган бу хайрли иш ўзбек ва ҳинд эли ўртасидаги қадимий кўприкни янада обод этиб, уни мустаҳкамласа, ҳинд ва ўзбек ёшларининг муштарак орзу-умидлари келажакдаги барча эзгу муносабатларда намоён бўлса, ўз мақсадимизга эришган бўламиз. Зеро, санъат инсонларни бир-бирига ошно айлаб, улар қалбини маънавиятнинг юксак поғоналарига кўтаради. Айнан, кино санъатининг бу борадаги аҳамияти жуда каттадир".

Бир олам ҳаяжон билан нутқини бошлаган Ҳиндистоннинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Бхадра Кумар жаноблари айтган сўзлар ҳам йиғилганларни тўлқинлантириб юборди: "Мен аввало сизларга, айниқса, ушбу юксак анъанани бошлаган ташкилотчи дўстларимизга ўз халқимнинг алангали саломини ва миннатдорчилигини етказмоқчиман. Юксак руҳият ва қадриятлар чамбарчас боғланган бу икки халқ ҳамкорлигидаги ёруғ кунлар ва тантаналар мангу давом этмоғи табиийдир. Биз улуғ мутафаккир шоир Алишер Навоийнинг "Лайли ва Мажнун" достонини кинофильм қилиб ишлаётган пайтимизда бунга янада иқрор бўлдик. Бугунги ҳинд актёрлари ижросидаги ушбу фильмни кўриб сиз ҳам шундай фикр билдиришингизга ишонаман".

Тантанада "Ўзбеккино" давлат ҳиссадорлик жамиятининг раиси Темурмалик Юнусов, Ўзбекистон хорижий мамлакатлар билан дўстлик ва маданий-маърифий алоқалар жамиятлари Кенгашидан Равшан Саидовлар ҳам иштирок этиб, ўз дил сўзларини изҳор этдилар.

Шундан сўнг биз кутган ҳаяжонли дақиқалар бошланиб, экранда "Лайли ва Мажнун" ёзуви кўринди. Дастлаб бошқа халқ актёрлари ижросидаги бу асар ўзгачароқ туюлсада, қалбимизга Мажнуннинг аёвсиз ишқ оташи нурлари кириб келди. Истеъдодли ҳинд актёри Риши Капур Мажнун образини юксак маҳорат билан ижро этганди.

1997 йилнинг 5 декабридан 1998 йилнинг 21 январигача ўтказилиши мўлжалланган бу кинофестиваль пойтахтимиздан бошланиб, вилоятларимизнинг энг чекка қишлоқларигача кириб бориши режалаштирилган.

Кинофестивалнинг илк бошланиш нуқталари 6-7 декабрь кунлари кўҳна Бухоро шаҳрида ўтказилди.

Унинг очилишида вилоят ҳокими ўринбосари Н. Очилов, республика ёшларининг "Камолот" жамғармаси бошқаруви раиси ўринбосари Қ. Қуранбоев иштирок этди.

М. ТОЖИМАМАТОВА,
"Туркистон" мухбири

Талабанинг воқеа ва хабарларга бой замонамизнинг барча янгиликларидан оммавий ахборот воситалари орқали воқиф бўлиши шубҳасиз. Шу маънода 1998 йил обунасининг бориши билан танишиш мақсадида пойтахтдаги Талабалар шаҳарчасига бордим. Бу ерда 19-20 минг атрофида талаба билим олар экан. "Туркистон" газетасига бор-йўғи 51 та обуна ташкил қилинибди.

ГАЗЕТА ЎҚИЙСИЗМИ?

Аҳвол ночор эканда десам, бошқа нашрларга обуна бундан ҳам аянчли ҳолатда экан. "Камолот" жамғармаси Талабалар шаҳарчаси бўлими раиси Улуғбек Хаитовнинг берган маълумотига кўра, Тошкент Давлат университети бўйича "Ёш куч" журналига 2 та, "Ёшлик"ка 5 та, "Сирли оламга" 4 та, "Молодёжь Узбекистана"га 2 та, "Қалб кўзи"га 2 та, Тошкент Давлат техника университети бўйича "Ёшлик"ка 6 та, "Ёш куч" га 6 та, "Молодёжь Узбекистана"га 14 та, "Қалб кўзи"га 2 та, "Сирли олам"га 7 та. Тошкент Маданият техникуми бўйича "Ёшлик"ка 2 та, "Ёш куч"га 1 та, "Молодёжь Узбекистана"га 1 та обуна ташкил қилинибди.

Қизиғи шундаки, ҳамма нашрларга обуна маъмурият томонидан амалга оширилган. Наҳотки, шунча талабадан бирортаси шахсий обуна учун қизиқиш билдирмаса?!

Ишдан қайтаётсам шаҳарча ёнидаги "Алпомиш" саройида ёшлар учун концерт берилаётган экан. Сарой кассасига чипта олиш учун минглаб ёшлар ёпирилган, уларнинг аксарияти талабалар. Бу ерда чипта камида 200 сўмга сотилишидан хабардорман. Демак, талаба учун обуна масаласида муаммо моддийликкагина бориб тақалмайди. Қолаверса, вилоятларда юзлаб талабалари обуна бўлган олий ва ўрта махсус ўқув юртлари бор. Демак Талабалар шаҳарчасида обуна борасида ташвиқот ишлари жойида эмас.

С.АЗЛАРОВ,
"Туркистон" мухбири

РЕЖА-КУ КАТТА...

"Камолот" жамғармасининг Пахтакор тумани бўлими раиси ўзгарди. Собиқ раис Ботир Қодиров ўз аризасига биноан ишдан бўшатилди. Хўш, раис нега ишдан кетди?

Холисона фикр юритадиган бўлсак, туманда ёшларга бўлган эътибор талаб даражасида эмаслигини кўриб кайфиятингиз бузилади. Республика Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йил 31 майдаги "Камолот" жамғармасини қўллаб-қувватлаш тўғрисидаги қарор туманга-ча етиб келмаган кўринади. Корхона ва ташкилотлардан бўлимга 2,5 миллион сўм миқдорида пул тушиши керак эди. Бу тўғрида туман ҳокимининг 1996 йил 12 июлда имзолаган қарори ҳам бор. Бироқ, қарорнинг ижроси билан биронта мутасадди раҳбар қизиқмаган. Тўғри, 1997 йил август ойига қадар бўлимга 160 минг сўм миқдорида пул тушган. Аниқроқ қилиб айтадиган бўлсак, пуллар ойлик маошга, турли тадбирларга деб тарқатиб юборилган. Амалда эса ҳеч қандай тадбир ўтказилмаган.

Шу йилнинг 4 июнь куни шаҳар ёшларининг маданий ҳордиқ чиқариб дам олишлари учун "Балли йигитлар" шанба дастури туман бўлимида ҳужжатлаштирилган. Ҳатто ғолибларни рағбатлантириш учун 6 минг сўм миқдорида мукофот пули ҳам ажратилган. Лекин ушбу тадбир ўтган-ўтмаганлиги тўғрисида маълумотлар йўқ.

Айни вақтда бўлим хазинасида 1200 сўм миқдорида пул бор. Кўп тармоқли "Камолот -- Юлдуз" ва "Камолот -- Феруза" савдо ишлаб чиқариш фирмаларининг номи бор демасангиз, ҳеч қандай фаолият юритмаяпти. Фирмаларда 40 минг сўм миқдоридаги пул турли ташкилот ва корхоналардан туширилган. Лекин уларнинг ўзи ишлаб топмаган , мазкур пуллар ойлик маош сифатида тарқатиб юборилган. Ажабланарли томони шундаки, ходимлар бир йилдан буён маош олишмайди. Хўш, юқорида айтиб ўтилган пуллар қаёққа кетди? Бу тўғрида туман раҳбарларининг хабари борми?

Жамғарманинг ҳозирги раисаси З. Ҳалилова туман раҳбарларига жамғармага моддий ёрдам бериш тўғрисида бир неча марта мурожаат қилган бўлишига қарамай, раисанинг гапини ҳеч ким тингламаяпти. Тинглашни исташмайди ҳам. Раисанинг режалари катта, уни амалга ошириш учун эса тегишли раҳбарларнинг кўмаги зарур.

-- Келгусида ер олиб, турли хил қишлоқ хўжалик маҳсулотлари экиш ниятимиз бор, -- дейди биз билан суҳбат чоғида Зебинисо Ҳалилова, -- лекин ер олиш қийин бўляпти. Бир томондан ойлик маош бўлмаганлиги учун кўпгина ходимларимиз ишдан бўшаб кетди. Бизнинг арзимизни тинглайдиган, туман ёшларига, уларнинг келгуси фаолиятига қайғурадиган жонкуярлар топилармикан?

Э. ЎРОҚОВ,
"Туркистон"мухбири

"ҚИЗИҚЧИ -- 97" КЎРИК-ТАНЛОВИГА МАРҲАМАТ

Хабарингиз борми, 19-20 декабрь кунлари Собит Асомов хотирасига бағишланган "Қизиқчи-97" кўрик-танлови ўтказилади. Республика "Камолот" жамғармаси қошидаги "Камолот Мўтти" студияси бадиий раҳбари, "Қизиқчи-97" кўрик-танловини саҳналаштирувчи режиссёри Шерали Ҳожиев билан суҳбатлашдик:

-- Кўрик-танловда кимлар иштирок этиши мумкин?

-- Кўрикда ҳали халққа танилмаган, ёши 35 дан ошмаган ёшлар қатнашадилар. Ҳар бир вилоятдан иккитадан қизиқчи кўрикка тавсия қилинади - 18 декабрь куни Республика "Камолот" жамғармаси қошида саралаш ўтказилади. Саралашда ғолиб чиққанлар 19-20 декабрь кунлари Алишер Навоий номли Санъат саройида ўз истеъдодларини намойиш этадилар. Булардан ташқари Обид Асомов, Ботир Муҳаммадхўжаев, Шерали Ҳожиевлар ҳам кўрикда қатнашадилар.

-- Илгари кўрик-танловлардан кейин таниш-билишчилик бўлди деган гап-сўзлар бўларди. Бунга сиз қандай қарайсиз?

-- Аввало санъат - ижод таниш-билишчилик ёқтирмайди. Одамда табиий мойиллик, иқтидор бўлмаса, у ҳеч қачон халқ назарига тушолмайди.

-- Телевизион миниатюра театри ташкил этилди. Сиз ўша ерда актёр экансиз. Негадир сизни учратмаяпмиз.

-- Ўзимиз-ку кўриниб қолармиз, аммо ҳақиқатан миниатюра театрида ёш актёрлар йўқлиги аниқ.

-- Ёшлар йўқлигига сабаб нима?

-- Аниқ сабабини айтолмайману, мана шу кўрикдан сўнг талантли ёшларимиз эл назарига тушиб, ижодларига йўл очилишига имоним комил.

Халқимиз кулгуни севади. Аммо кулдирувчилар кам. Сабаби бу жанр жуда оғир. Уларни кулдириш учун ҳар гал янги гап топиш керак. Қизиқчилик жуда нозик, ақлу-фаросат талаб қиладиган, мураккаб бир санъатдир. Бу кўрикда ғолиб чиққанларга Республика "Камолот" жамғармасининг соврини ҳамда махсус Собит Асомов совринлари берилади.

-- Сўнгги савол. Келажакдаги орзу ва режаларингиз?

Худо хоҳласа "Камолот" жамғармаси билан кейинги йилларда Наби Раҳимов, Муҳиддин Дарвешов, Абдураҳмон Аҳмедовларнинг хотираларига бағишлаб танловлар ўтказиш ниятимиз бор.

Гулноза АҲМАДЖОНОВА

Азиз муштарийлар!

"ТУРКИСТОН"га обуна давом этмоқда.

Нашр кўрсаткичимиз: ташкилотлар учун-204; якка тартибдаги обуначилар учун 203,

"Туркистон" Сиз билан бирга!

1998 ЙИЛ-ОИЛА ЙИЛИ

«ПАРИ ҚИЗ»ЛАР

Шахсий фикр

Улуғ бобомиз Бобур Мирзо билан опаси Хонзода бегим ўртасида бўлган изтиробли суҳбат севимли ёзувчимиз Пиримқул Қодировнинг "Юлдузли тунлар" романида жуда таъсирли ёритилган:

"... -- Лекин мен қиз туғилганмен, фарқимиз шунда! Ёшим йигирма бешга кирди-ю, ҳамон ёлғизмен. Мен кўнгил қўйган одамни тақдир менга раво кўрмади. Омадингиз келиб, Шайбонийхонни енгганингизда, балки менинг орзуларим ҳам рўёбга чиқур эди! Ўшанда балки менинг ҳам бахтим очилармиди? Йўқ, ҳамма умидларим тарихнинг ғилдираги тагида янчилди! Қачонгача даргоҳингизда қари қиз бўлиб юргаймен, изzatимни билишим керак!

-- Наҳотки, сиз неваралик чолни ўзингизга муносиб кўрсангиз?

-- Муносибимни топишдан умидим узилган. Энди кексамен, ёшим менга барибир!.."

Тақдир сўқмоқларини қарангки, неча юз йиллар илгари шу юрт, шу заминда кўндаланг бўлган "қари қиз"лар муаммоси бугун ҳам йўқ эмас. Гўзал қизларимизнинг қалби янглиғ жуда нозик "мавзу"да юрак ютиб гапиришга, ё ёзишга истиҳола қиласан киши.

Аввало, сўзлашув тилимиздаги бир иборани бошқачароқ оҳангда айтишни таклиф қиламан: яъни, "қари қиз" эмас -- пари қиз десак биздан нима кетди? Бу билан "пари" сўзининг луғавий маъносига ҳам путур етиб қолмайди-ку. Қари қиз, пари қиз ўзимизники! Қайси сўздан қай йўсинда фойдаланишга шул забонда сўзлашувчилар ҳақлидирлар. Мазмунан, мантиқан олиб қаралганда, дейлик, йигирма беш- ўттиз ёшли қизларга "қари" дейишдан кўра пари деб эъзозлаш инсон руҳиятига, нафсониятига, нозик қалбига қанчалик таъсир этиши ҳақида ҳеч ўйлаб кўрганмисиз?

Сочлари оқариб, юзларини ажин қоплаган нуроний инсонга ҳам "қарибсиз" дейиб бўлмайди. Ўзи "қаридим" деса бошқа гап. Бошқалар барибир одоб юзасидан муомала қилавердилар.

Азал-азалдан бўлгани каби келгусида ҳам шунақа "кечроқ" турмушга чиқадиган қизлар бўлмайди, деб ҳеч ким кафолат бера олмайди.

Республикамиздаги севимли газеталардан -- "Ҳуррият"нинг шу йил ноябр ойидаги сонларидан бирида "Кўшхотинлик айбми?" сарлавҳали мақола эълон қилинди. Муаллифлар бугунги кунда жамиятимиздаги айрим номутаносибликлар ва бунинг қандайдир чораларини топиш мавриди етганлиги ҳақида дадил фикрларини баён этадилар. Йигитларга нисбатан қизларнинг кўпроқ эканлиги ва бу муҳим ижтимоий, ҳаётий муаммога айланаётгани ошкора ёритилади. Бундай муаммо биргина бизда эмас, қўшни Қирғизистон, ҳатто, Русияда ҳам "кўндаланг" бўлаётгани ва бу масалани ҳал этишда ҳукумат миқёсида саъй-ҳаракатлар давом этаётгани ҳақида ҳам сўз юритилади.

Таассуфки, мақолага ўз муносабатини билдиришга ҳеч кимнинг юраги бетламади чоғи...

Эҳтимол, кимларнингдир иззат-нафсига теккандир ўша мақола. Кимларнингдир ўйлашга, мушоҳада юритишга ундагандир?..

Барибир, инсон тақдирига енгил-елпилик билан қараб бўлмайди. Камина ўша мақола муаллифларини заррача айбламаган ҳолда (чунки, муҳим ижтимоий муаммони ҳал этиш хусусида жон куйдирилмоқда!) бир ҳаққоний гапни айтишни истардим: бизда "кўшхотинлик"ни жорий этиб, ё қонунлаштириб бўлмаса керак. Ўзбекона маънавиятимизга тўғри келиши қийин... Ўтмишда бўлган баъзи кўшхотинликлар турмуши ҳам фожеали хотима топгандир.

Аввало, ҳозиргача "пари қизлар сафи" қай тарзда пайдо бўлгани ҳақида баҳоли қудрат мушоҳада юритамиз. Табиийки, ҳар биримиз ўз қисматимизни пешонаи тақдирдан деб биламиз. Бу фикрга шак келтириш мумкин эмас. Энди, минг ҳар шунақа "пари қиз" бўлса, шу "кўй"га тушишларига минг хил сабаб бўлгандир эҳтимол...

Афсус-надомат билан айтмоқчи бўлганим шуки, "пари қиз"ларнинг кўпайишига собиқ шўро тузуми ҳам "баракали ҳисса" қўшиб юборганини тан олиш керак. Мазъур тутинг-у, каминага ўхшаш - қишлоқда улғайган йигитлар Абдулла Қаҳҳорнинг "Синчалак" асаридаги Саидага ўхшаш қизларга уйланиши амри маҳол... Хўш, Саиданинг "онгини шакллантирган" муҳит қанақа эди? Асардан парча ўқиймиз:

"Саида эшитилар-эшитилмас:

-- Аёл бошим билан...- деди-ю, у ёғини айтмади.

-- Мана бу гапни мен сиздан кутмаган эдим!- деди Носиров зўр таассуф билан. - Ҳеч кутмаган эдим-а, жон қизим! Шунақа гаплардан қачон кутуламиз? "Аёл бошим билан" деганингиз мунглиман, муштипарман деганингизми? Наҳот шундоқ бўлса!.. Мой айниса туз солади, туз айниса не солади, деган гап бор. Аёлларни "аёл" деб, одам боласини ожиз, нотавон деб қараш, қалин, кундошлик, "назр" сингари бидъатлар аёллар шаънига, демак инсоният шаънига ҳақорат деб турганимизда, сиз ўзингизга "аёл" деб қарасангиз.. додимизни кимга айтамиз! Қадимги замонда аёллар ўзига-ўзи аёл, яъни мунгли, муштипар деб қараши табиий бўлган, чунки уларнинг кўз ёшидан бошқа орқа таянчи йўқ эди. Сизнинг орқангизда Совет ҳукумати, бутун бир система турибди! Наҳот шуни сезмасангиз! ...Ким айтади сизни комсомол тарбиясини кўрган қиз деб!"

Хуллас, қизларимиз "комсомол" деган аянчли қисматга гирифтор бўла бошлаганини атоқли адиб мазкур асарида жуда ҳаққоний тасвирлаган.

Қизлар қисматида пайдо бўлган ва "улкан воқелик"ка айланган муҳитга қарши муомалалардоқчаси бир ажиб асар ҳам пайдо бўлгани ёдимизда. Бу - атоқли ёзувчи Мирзакалон Исмоилийнинг "Қизлар дафтарига" деб номланган мўъжазгина китоби эди. Етмишинчи йилларнинг охирларида чиққан ўша китоб қўлма-қўл бўлиб кетганди. "Қизлар дафтарига" китоби бўйга етаётган қизлар учун муносиб сеп бўлганди...

Афсус, ҳозир ўша китоб бирор дўконда йўқ. Кутубхоналарда топилиши ҳам амри маҳол. Яхшиси, уни қайтадан кўпминг нусхаларда чоп этиш ва мактаблар, бошқа ўқув юртларида "Одобнома" деган дарс дастурига киритиш зарур. Шунда қизлар тарбияси асл миллий қолида равнақ топиши учун битта хайрли иш бўлур эди.

Собиқ шўро даврида ҳам қизларимизнинг одоб-ахлоқи, шарқона маданияти, маънавияти, миллий либослар кийиши, ўрим-ўрим сочлари устидан бежиримгина рўмол ўраши, ҳаёли, иболи бўлиши қанчалик гўзаллик кашф этиши ҳақида газеталарда баҳсли, мушоҳадали мақолалар ёритиларди. Айрим қизларимизнинг билиб-билмай ўта "замонавий"лашиб кетишлари ва оқибатда нобоп йўлларга кириб кетишлари аянчли фожеаларга сабаб бўлиши мумкинлиги айтиларди.

Замон ҳар қанча ўзгармасин, булоқнинг зилол сувидек бокира, ҳаёли, иболи, узун кўйлак, ўрим-ўрим сочлари устидан бежиримгина рўмол ўраган қизлар қадрлидир! Улардан биронтаси "қолиб" кетганини учратмадим.

Мен бу билан бошқа қизларни камситмоқчи ё айбламоқчи эмасман. Тақдир тақозосига кўра "ўтириб" қолган қизлар ҳам шу юрт, шу эл фарзандларидир! Бир ватанда ҳамнафас яшагач, ҳеч бир инсон тақдирига бефарқ қарамаслигимиз керак!..

Айрим қизларимиз вақтида бахти очилиб кетишга тўғаноқ бўлаётган, қандайдир муаммоларни келтириб чиқараётган бошқа сабаблар ҳам йўқ эмас. Кимнингдир ота-онаси бироз лоқайдлик қилса, баъзилар тўйдан олдин "томоша"га зўр берадилар: "севгани кўнгилмагудек қилмагунча қизимни эрга бермайман" деб туриб оладилар. Бир пайтлари Хоразмлик айрим йигитлар қизларнинг "қалини"га дош бера олмай ўзга юртлардан қайлиқ ахтарганларини, ҳатто, ўрис, татар ё бошқа миллат вакиллари билан турмуш қурганлари ҳақида эшитгандим.

Бундай пайт "Тенгги чиқса текин бер" деган нақлга амал қилиш мақсадга мувофиқдир...

Пари қизлар қисмати ҳақида гапираверсак "дард"имиз адо бўлмайди. Кўпдан кўп ақл чиқадида. Шояд, баҳс-мунозара сабаб бўлиб "пари қиз"ларимиз барчаси тезроқ бахтини топиб кетсалар ва яна... бошқа бўйига етаётган қизларимиз ўз вақтида келинлик либосини кийишдек бахтга мушарраф бўлсалар!..

Тўлқин ЭШБЕК

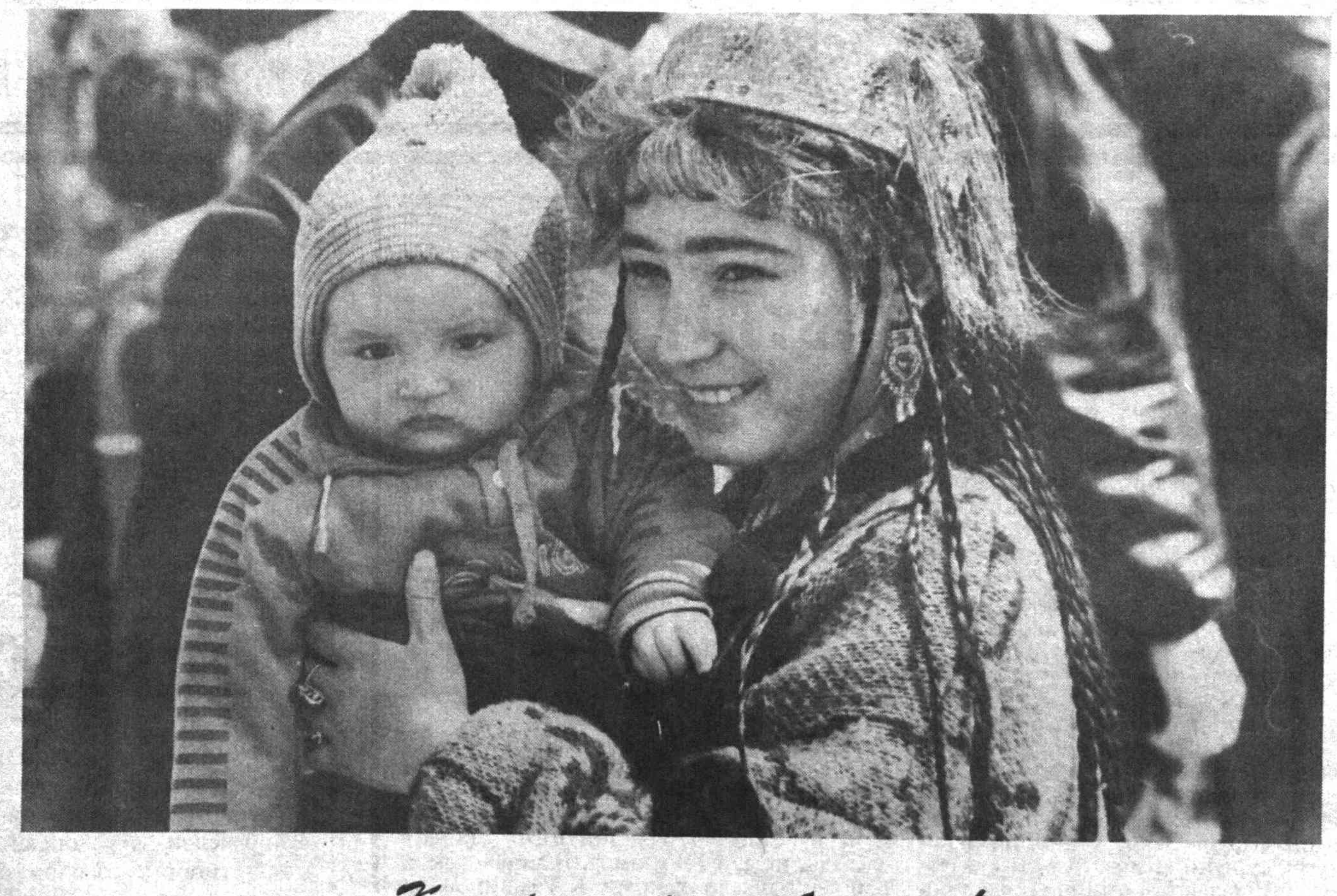

Келажак сеники, болажон!

ОНА ЭДИ, ЖОНДАН-ДА АЗИЗ

Қадрият

"... Мен дарахтнинг япроқларига қараб саёҳат қиламан." Бу гапни менга Арабистондан келган бир меҳмон айтган эди. Ўшанда журналистика факультетининг биринчи курсида таҳсил олардим. Тўғрисини айтсам, дарахтларга қараб саёҳат қилишларига унчалик ақлим етмаганди ўшанда. Яқинда бир воқеанинг гувоҳи бўлдим. Сариоғочга жўнатилаётган автобус одамлар билан тирбанд. Автобусга олдинги эшикдан аранг чиқиб олган онахон олд ўриндиқда ўтирган қизга юзланиб:

-- Болам, шу жойингни менга бермайсанми? -- деди.

-- Едингиз-ку оёғимни, -- деди қиз онага жавобан заҳарханда оҳангда.

-- Ҳассангизни олинг-эй, калкотками янги олувдим, расво

қилдиз-у... Ўтинг аққа, ана ёшлар бор-у. Ўтинг ўшатга жой беришади! -- деб қайта-қайта такрорлади.

-- У ёққа ўтолмайман, болам қаричилик, -- деди мунгли овозда она.

Уларга яқин ўриндиқда ўзини зўрбазўр тийиб ўтирган киши қизга:

-- Ёши улуғ кишига жой берсангиз бўларди, синглим?! -- деди.

-- Биззаям билет олганмиз, амаки. Тик туриб кетмаймиз-у, -- деб амакига ўқрайиб ўрнидан турди. У онахонга жой бераркан:

-- Ўтиринг! Қочинг этга, ўтиб кетай "Ҳассаси ҳам жонга тегди", -- деб тўнғиллаб қўйди.

-- Оёғингизни тортинг, -- деяпман сизга. -- Ўтказиб юбормайсизми?

-- Тортолмайман болам, бўларим бўлган менинг, -- деди онахон...

Автобус катта йўлдан манзил томон жадаллаб борар экан, хаёл гирдобига чўмдим.

Ниҳоят автобус тўхтади. Йўл чеккасида кетиб бораркanман, шамолдан йўғон-йўғон дарахтлар тўлғанар, шохлари бир-бирига ишқаланиб шағиллаб, япроқлари пирпираб тўкилмоқда эди. Қовжираган хазонларни беихтиёр кимдир босиб ўтар, яна кимдир уларга маъюс боқарди. Баҳорда ям-яшил бўлиб кўрк бериб турган дарахт япроқлари бугун муддатини ўтаб хазонга айланди. Во ажаб, наҳотки инсон умри ҳам хазонга ўхшаса.

Ўша нуроний онахонни қовжираган япроққа... Йўғе, нималар деяпман? У япроқ эмас, инсон эди-у. Кимгадир она эди жондан-да азиз! Ҳа? она эди-у. Мен бугун дарахтларнинг япроғига қараб "саёҳат" қилдим.

Абдураззоқ ШОЙМАРДОН

Ардоқдаги одамлар

ТОМЧИДА АКС ЭТАР ҚУЁШ

Оламни мунаввар қилган қуёш томчида акс этган каби жамиятнинг аҳвол-руҳияси ҳам ҳар бир оилада ўз аксини топади. Ва аксинча. Энг улкан мавжудот, энг катта нарса кичик зарралардан ташкил топгани каби жамият ҳам алоҳида оилалардан иборат. Бинобарин, ҳар бир оиланинг фаровонлиги жамиятнинг ривожини таъминловчи омиллардан биридир. Шунинг учун ҳам ҳукуматимиз оилага эътиборни кучайтирмоқда. Мустақил республикамизнинг Бош Қомуси -- Конституциямизнинг беш йиллиги нишонланаётган қутлуғ кунларнинг бирида Президентимизнинг 1998 йилни "Оила йили" деб эълон қилиши ҳам бежиз эмас, албатта.

Оилага қилинаётган эътибор, оналик ва болалик ҳуқуқини ҳимоя қилишга интилиш ўзининг энг яхши натижаларини бериши шубҳасиз. Чунки оила нафақат жамиятнинг биринчи ва асосий бўғини, балки Ватан равнақи ва юрт келажаги қўлида бўлган келгуси авлод ана шу оилаларда туғилади, ўсади ва камол топади. Шу сабабдан ҳам ҳукуматимиз соғлом авлодни тарбиялаш йўлида қатор тадбирларни амалга оширди. Республикамизнинг чекка қишлоқларида врачлик амбулаторияларини очиш, уларни малакали шифокорлар ва медицина жиҳозлари билан таъминлаш ана шундай ишлар сирасига киради.

Қишлоқларнинг туман марказларидан анча олислигини, марказий шифохоналарда ҳамма вақт ҳам бўш ўрин ҳамда етарли шароит бўлмаслигини инобатга оладиган бўлсак, бу амбулаторияларнинг қанчалик зарурлиги аён бўлади - қолади.

Сурхондарё вилоятининг Сариосиё тумани қишлоқлари ҳам марказдан анча олисда жойлашган. Шу сабабдан ҳам ҳар бир қишлоқ ўзининг врачлик амбулаториясига эга. "Дашнобод" жамоа хўжалигида жойлашган амбулатория биноси мўъжазгина бўлса-да, баъзи бир туман марказидаги шифохоналардан қолишмайди.

-- Жамоа хўжалигида 1994 оила бўлиб, унда 12692 одам истиқомат қилади, -- деди биз билан суҳбатлашган акушер-гинеколог Дилоромхон Ҳамзаева. -- Шундан тенг ярми, яъни 6253 нафари аёллардир. Рақамларнинг ўзиёқ олдимизда турган вазифа нечоғлиқ масъулиятли эканидан далолат бериб турибди. Чунки аёлга эътибор -- элга, юртга, жамиятга бўлган эътибор демакдир. Шунинг учун ҳам биз аёлларни соғломлаштириш йўлида тинмай изланяпмиз. Ҳомиладор аёлларни (уларнинг сони 300 дан ортиқ) доимий назоратга олганмиз. Касалликка чалинганлари дарҳол аниқланиб, зарур чора-тадбирлар белгиланмоқда.

Ҳукуматимизнинг қарор ва фармойишларини тўла-тўкис бажаришда бизга жамоа хўжалиги ҳамда туман соғлиқни сақлаш бўлими яқиндан ёрдам бермоқда. Уларнинг кўмагида амбулаториямиз қошида кундузги шифохона очилган бўлиб, унда ҳомиладор аёллар, шифоталаб беморларимиз даволаниши мумкин. Бундан ташқари ҳомиладор аёллар туғруқдан кейинги қирқ кун давомида ҳам бизнинг назоратимиз остида бўлишади.

Яқинда жамоамиз яна бир хайрли ишга қўл уришди. Германиядан келтирилган "Ферроус" ҳапдориси камқон аёлларимизга текин тарқатилмоқда. Бу дармондорини қабул қилган аёлларимизда яхши натижалар кузатиляпти. Энг муҳими, улар бизнинг хизматимиздан мамнун. Бу эса бизни янада яхшироқ ишлашга, янги изланишларга ундайди.

Келажак авлодни соғлом, баркамол руҳда тарбиялаш йўлида жонкуяр инсонларнинг борлиги, уларнинг элу юрт, оила саломатлиги, тинчлиги деб фидокорона меҳнат қилаётганлиги кўнгилларга таскин беради.

Темир ҚУРБОН

Муносабат

АЁЛ ДУНЁНИ ТЕБРАТАР...

Йўлбошчимиз Ислом Каримовнинг 1998 йил -- «Оила йили» деб эълон қилишлари кўпчилик қатори бизнинг оила аъзоларимизни ҳам жуда қувонтирди.

Халқимизнинг Ватан остонадан бошланади, деган гапи бежиз бўлмаса керак. Негаки, гўдак дунёга келгач дастлаб ўз уйини, сўнгра маҳалласини, шаҳрини, юртини Ватан дея танийди. Қачонки уй осойишта бўлса, унда яшовчиларнинг ҳам кўнгиллари ройиш топади. Эл-юрти тинч бўлган Ватан аҳли бахтли ҳаёт кечирадилар.

Президентимизнинг бу фармойишларида бир олам маъно бор деб ўйлайман. Маълумки, кейинги вақтда оила қурган кўпчилик ёшларнинг ҳаёти узоққа чўзилмаяпти. Ажралишлар натижасида кўплаб болалар етим қолишмоқда. Буларнинг ота-оналари оила қуриш вақтида нега эртасини ўйлашмайди, наҳотки уларни ўз норасида фарзандининг келажаги қизиқтирмаса?!

Менинг ҳам олти нафар фарзандим, тўққиз нафар неварам бор. Ўзим нафақадаман. Худога шукр, фарзандларимнинг бари ҳаётда ўз ўринларини топишган.

Икки қизим ўқитувчи, бир қизим тарбиячи, қолган икки ўғлим жамоа хўжалигида меҳнат қилишади. Кенжа ўғлим Орифжон эса айни вақтда Навоий вилоятида ўз йигитлик бурчини адо этмоқда.

Мен ҳам онаман, барча оналар қатори фарзандларимнинг эртанги куни, келажакдаги истиқболи мени ҳам ташвишлантиради.

Юртимиз тинч, осмонимиз мусаффо бўлсин. Халқимиз бахтли ҳаёт кечирсин. Меҳр-оқибат ҳар бир хонадонга кириб борсин.

Хосиятхон ТОҲИРОВА,
Оққўрғон шаҳри

ҒАМХЎРЛИК ТИМСОЛИ

Куни кеча Ўзбкистон Республика Конституцияси қабул қилинганлигининг беш йиллиги муносабати билан мамлакатимиз пойтахтида бўлиб ўтган тантанали йиғилишда муҳтарам йўлбошчимиз И. Каримов 1998 йилни "Оила йили" деб эълон қилиш тўғрисида ўз таклифини айтдилар. Биз бу таклифни тўғридан-тўғри ёшларни қўллаб-қувватлашга қаратилган яна бир ғамхўрлик деб биламиз. Чунки, бизда оила таркибининг асосий қисмини ёшлар ва ёш оилалар ташкил этади. Йўлбошчимиз таъкидлаганларидек, Шарқда қадим-қадимдан оила муқаддас ҳисобланган. Агар оила соғлом, мустаҳкам бўлса маҳаллада тинчлик ва ҳотиржамликка эришилади. Давлатда осоишталик ҳукм суради.

"Камолот" жамғармасининг вилоятимиздаги барча бўлимлари ва жамоатчилик марказлари бундан буён ҳам Ўзбекистонинг буюк келажаги ворислари бўлган ёшларни ҳар томонлама камол топиши, уларда чуқур билим, юксак маънавият ҳосил қилиш, ватанпарварлик фазилатларини юксалтириш ва замонавий ишбилармонликни шакиллантириш учун шарт-шароитлар яратишда маҳаллий ҳокимият идораларига яқиндан ёрдам беришни ўзларининг бош вазифалари деб биладилар.

А.МИРСАЛИМОВ
"Камолот" жамғармаси Фарғона вилояти бўлими раиси

DОНОЛАР DЕЙDИЛАРКИ...

Ҳар бир дарахтнинг меваси бор, кўнгилнинг меваси эса фарзанддир.

Сен ота-онанг тириклигида қандай муносабатда бўлган бўлсанг, фарзандларингдан ҳам худди шундай муносабатни кутавер.

"Маҳзан ал-улум".

Ота ёки бобонгнинг наслу насаби билан эмас, балки ўз меҳнатинг ва ҳунаринг билан керил.

***

Экиннинг яхши бўлиши, уруғнинг тоза бўлишидан.

***

Яхшиликни кўрмаса қариндошига раво
Ундайлардан одамлик кутмоқ эрур нораво!

М.ЖУВАЙНИЙ

Ҳақиқий фарзанд ҳар бир соҳада ўз отасининг ҳукмига тобе бўлади.

Бадҳурдор ибн МАҲМУД

***

Ота-онасини ҳурматлаган кишининг умри узун бўлади.

МУҲАББАТ БЕРИЛМАЙДИ...

Мен уни чин дилдан севиб қолганимда ёшим ўттизни қоралаган, бир боланинг онаси эдим. Лекин бу муҳаббат китобийликдан йироқ, "ўлдим-куйдим"лардан ҳоли, ҳақиқий муҳаббат эди. Биз учун висолнинг лаззатидан, ҳижроннинг азоби тотлироқ эди. Адоғи йўқ суҳбатларимиздан умримиз мазмун касб этарди. Энг муҳими, биз бир-биримизни қанчалик юракдан авайламайлик, изҳори дилдан сўз очишга шошилмасдик...

Энди ўйлаб қарасам, у билан ҳамсуҳбат, ҳамдард бўлган кунларим ҳаётимнинг энг маъсуд дамлари экан. Қизиқ, шунча йил бирга бўлиб, бирон марта бўлсин қўл узатиб саломлашмабмиз, худди қўлларимиз бир-бирига тегиб кетса, севгимизга соя соладигандек. Ахир бир-биримизни севардик-ку! Эҳтимол бизнинг ўрнимизда бошқалар бўлганида бир-бирига етишиш учун ҳаракат қилишган бўлармиди? Аммо ҳар иккаламиз бир нарсани аниқ билардикки: бизнинг нафақат бир оилага бирлашишимиз, балки висолга интилишимиз ҳам бир эмас, икки оилани бахтсиз қиларди. Шунинг учун ҳам ҳар иккимиз бу бахтдан воз кечдик. Гарчанд мени яккаю ёлғиз жигаргўшам, ота меҳрига қонмаган қизалоғим (отаси бошқа вилоятларда ишлагани учун жуда кам кўришардик) учун у ўз отасидек бўлиб қолган бўлса-да, унинг ўз фарзандлари бор эди. Гарчанд уни юрак-юракдан севсам-да, ўз ёри, ўз турмуши бор эди. Шунинг учун ўз бахтимни ўйлаб, ўзга бир аёлни бахтсиз қилолмасдим. Шунинг учун ҳам ўз севгимни қурбон қилдим.

Аммо бу ишимдан асло афсус қилмайман. Чунки у менга чинаккамига севишни ўргатди. Ҳеч нарса талаб қилмасдан, гарчанд висол ҳар қанча лаззатли бўлмасин, унга етишишга интилмасдан, юрак-юракдан севишни ўргатди. Мен ундан ўз севгингни пок сақлай олишни, севгининг куч-қудратини ҳис қилишни ўргандим. Ахир асл дур денгизнинг энг тубида бўлганидек, ҳақиқий муҳаббат ҳам юракларнинг энг тўрида бўлади-ку. Бундай ноёб дур ҳақиқий муҳаббат ҳеч қачон берилмайди, балки унга эришилади.

Нодиранинг сўзларини қоғозга туширувчи К.ЁМИРОВ

ТВ + ҲИС ҚИЛИШ ТУЙҒУСИ= ЎЗТВ

Шоир Икром Отамурод билан фикрлашув

-- Мен суҳбатимизни яқиндагина "Ёзувчи" газетасида чоп этилган Хиллари Родэн Клинтон хонимнинг "Кўриш-- ишониш демакдир" деб номланган мақоласидан бошламоқчиман. Ушбу мақолани ўқир эканман, нафақат бизда, балки бутун дунёда ТВ ва видеоўйинларнинг жаҳоншумул ваҳимаси кезиб юрганини ҳис қилдим. Аввало, Хиллари хоним мақоласида таъкидлаганидек: "Телевидение, фильмлар, видеоўйинлар ва мусиқа яқин келажакда ҳам фикр ва феъл-атворни шакллантиришнинг энг таъсирчан воситаси бўлиб қолаверади." Энди айнан ваҳима хусусида тўхталадиган бўлсак, ЮСЛА психиатри ва ТВ даги зўравонликка оид кўрсатувлар бўйича миллий комиссиянинг собиқ раиси, доктор Кэрол Либерман видеоўйинларни "янги наркотик" деб ҳисоблар экан...

-- Ўзимизнинг ёзувчимиз Одил Ёқубов: "Телевидение шундай жононки, у сени истасанг истамасанг ўзига маҳлиё этади" -- дейди. Агар бу "жонон"нинг ноз-карашмалари остида хавфли ният бўлса-чи... Буни биз ўз вақтида сезиб улгурганимиз маъқул.

Зеро, савиясиз кўрсатувлар ва зўравонликни ёқловчи ҳар хил видеоўйинлар эртага бутун келажагимизни "тарбиялаб" қўймасин.

Биз айтаётган бу ваҳима,-- Ахлоқ ва Қадр бутунлигини тиклаш қайғусидир. Ахир, телевидение кўзни тўйдириши эмас, бизнинг ақлимиз ва шууримизни тўйдириши айни муддао эмасми? Айнан Ўзбекистон телевидениесида намойиш этилаётган айрим кўрсатувларда ана ўша Ғурур ва Ўзликни Ҳис қилиш туйғуси тўлиқ ривожланмаган. Умумий ва бир хил мазмундаги "тўтиқуш фикрлар" такрорланаверганидан меъдангга тегиб кетади. Улар кўнгилда давом этиб, қалбингизда Ватан қура олмайди.

Яна бир нарсани таъкидлаб ўтмоқчиманки, телевидениемиз кўрсатувларида баъзан томошабинга нисбатан нодонроқ қараш, яъни пастроқ назар билан қараш кайфияти мавжуд. Кўрсатилаётган, айтилаётган мавзуни фақат улар биладию, бошқалар ҳам ўшанга итоат қилиши ва ундан бошқача ўйламаслиги керакдай. Масалан, давра суҳбатларини олиб кўрсангиз, ҳамиша бир хил вазият ва муносабат мавжуд. Иштирокчи кўтарилган мавзуга бир хилда қарайди ва фақат тасдиқлайди. Нега шундай? Бундай ҳолатдан энсангиз қотиб, телевизор каналини алмаштирганингизни сезмай қоласиз. У ерда эса умуман бошқача вазият. Қарама-қарши фикрлар ва хилма хил қарашлар муносабатидаги уйғоқ жараёнга дуч келасиз.

Ахир, Ватан, Ғурур, ор-номус ва Қадр тушунчаларини умумий шиорлар ва гапларни такрорлаш билан эмас, ўз кўнглимиздаги кечинмалар ва турли ташвишларни муҳокама этиш ва самимий тушуниш орқали англамоғимиз мақсадга мувофиқроқ эмасми?

Йиллик режани бажарган пахтакор деҳқон нега энди: "Раҳмат бошлиқларимизга планимиз тўлди", деб гапириши керак. Нега энди бу кўрсатувни тайёрлаётган журналист шундай йўл тутмайдики, деҳқон ўз ютуқ, камчиликларини ва қувончларини дадил айтиб, ҳақиқий муносабати ва юрагидаги гапларини очиқ-ойдин гапира олмайди. Яна гап бориб ҳис қилиш тарбиясига тақаляпти. Эътибор берсангиз, Ўзбекистон радиосининг ўзига хос мактаби бор. Одамлар орасида маълум бир мунтазамликдаги маърифати бор. Мен телевидениенинг ҳам ўзига хос тарбия мактаби, мустаҳкам таъсир ўчоғи бўлиб қолишини истардим.

-- Бевосита ёшлар ҳақида гап кетар экан, ёшларга бағишланган кўрсатувлар ҳақидаги фикрларингиз билан ҳам ўртоқлашсангиз.

-- Разм солиб кузатсангиз, бизда ёшларга бағишланган кўрсатувлар катталарга эриш туюлади. Катталарга бағишлангани эса ёшларга эриш туюлади. Ўртада мутаносиблик, яъни ўтмиш ва келажакни боғловчи восита бўлиши лозим.

Ёшларга бағишланган савияси паст даражадаги кўрсатувларни кўриб хафа бўлиб кетасан киши. Наҳотки, уларнинг атрофидаги катталар шунақа бефарқ ва лоқайд бўлса. Катталарга бағишланган кўрсатувлардаги эҳтиётсизликлар эса албатта ёшлар руҳиятига ўз уруғини сепиб улгуради.

Айтмоқчиманки, ТВ даги муҳит ўзаро ишонч ва эътибор масъулияти ҳисси билан камол топиши керак.

-- Икром ака, болалик давримизда ҳам "Оталар сўзи ақлнинг кўзи" кўрсатувини кексаю ёш яхши кўриб томоша қилишарди.

-- Тўғри, "Оталар сўзи ақлнинг кўзи" кўрсатувининг одамлар орасида ўзаро таъсир мактаби бор. Фақат ўша таъсир майдонини янада кучайтириш, янги-янги йўналишларини ўйлаб топиш керак.

-- Биласизми, кўпгина янги йўналишлар ғарбга тақлиддан иборат бўлиб қолаяпти.

-- Биз чет эл тараққиётига ҳавас муносабатида ўзимизнинг шарқона руҳиятимизни, ҳа, ўз руҳиятимизни, қадримизни улардек баланд ва маҳкам тутишни ўрганишимиз керак. Кўр-кўрона тақлидни эмас.

Дейлик, достончиликка асосланган янги бир кўрсатувни ташкил қилиш мумкин эмасми? Мумкин. Фақат ўз қадримизни, маънавиятимизни чуқур ҳис эта олган ҳолдагина мумкин. Ўшандагина томошабин кўнглида ҳам ўзгариш, ҳис қилиш туйғуси уйғонади.

Навоийхонлик, бедилхонлик, яссавийхонлик кечалари ташкил қилинса қандай яхши бўларди.

Ўша кўрсатувлардаги руҳият қатнашчининг кийган кийими, хатти-ҳаракати ва қиёфасидан барқ уриб, ич-ичингизда қолиб кетган муқаддас ва азиз соғинчингизни -- Ўзлигингизни уйғотиб юборса, бундан яхшиси борми?

-- Лекин, ўзингиз севиб томоша қиладиган кўрсатув бўлса, ҳар қандай ишингизни ташлаб шошиб қоласиз. Сизнинг севимли кўрсатувларингиз...

-- Мен суҳбатимиз давомида кўп таъкидлаганим -- ҳис қилиш туйғусини Раҳмон Қўчқорнинг "Ҳайрат"ида кўрдим. Кўрсатув тугагач, икки-уч кун унинг таъсирида юриб, қарама-қарши фикрлар гирдобига дуч келасан. Фақат шуниси борки, бу кўрсатув кўпроқ зиёлиларга мўлжалланган. Мен ўйлайманки, Раҳмон Қўчқор кенг оммага мўлжаллаган кўрсатувлар ҳам тайёрлаб, ўз кўрсатувлари мавзусига кенгроқ ёндошса яна ҳам яхши бўларди. Биз кўпинча шаҳар ва шаҳарликлар мавзуси билан чегараланиб қоляпмиз. Тўғри, ҳозирги кунда чекка шаҳарлар ва туманларда ҳам хусусий телевидение марказлари ташкил этилмоқда. Лекин, улар фақат видео қўйиш ва туғилган кунларни табриклаш каби юмушлар билан ўралашиб қолганлар.

Яна "Маънавият" кўрсатувини ҳам эътибор билан томоша қиламан. Мен ушбу кўрсатувдаги шингил-шингил бериладиган мавзуларни алоҳида кўрсатув қилиб тайёрлашларини истардим.

Ботирали Имомов муаллифлигидаги кўрсатув ҳам менга ёқади. Бу кўрсатувда шундай мунтазамликка эришилсаки, алломаларимизнинг маълум асарлари асосида тайёрланса.

-- Кўп қисмли видеофильмларга муносабатингиз қанақа?

-- Саволингиздан сўнг беихтиёр кўнглимга савол келди: "Нега энди биз шу пайтгача "Алпомиш" ни кўп қисмли видеофильм қилиб ишламадик?" Ахир, қирғизлар ўзларининг "Манас"ларини аллақачон ишлашган-ку! Балки юрагида ўти бор қайсидир режиссёр "Алпомиш" ҳақида ўйлаб юргандир. Илоҳим, шундай бўлсин!

Энди ҳозирги кунда кўрсатилаётган видео туркумлар ҳақида гапирадиган бўлсак, мен уларда ўзим истаган маърифат ёғдусини учрата олмай қийналаман.

Агар орзулар рўёбга чиқса, кундан-кунга буюк мақсадли, ор-номусли, юксак шижоатли йигитларимиз ва Барчин қизларимиз кўпайиб боришига ишонаман. Ахир, биз қачонгача: "Ўз илдизларимизга, авлод-аждодларимизнинг муқаддас қадриятларига қайтиб иш кўрмоғимиз хайрлидир" -- деб оғиз кўпиртирамиз. Ана ўша улуғ қайтишни амалга ошириш пайти аллақачон келган.

Суҳбатимиз сўнггида Фаридиддин Атторнинг "Илоҳийнома" сидаги ушбу сўзларни ёдга олишни истардим:

"Эй, ўғил, излаганларинг қўлингга кирди, аммо сен сусткашлик қилаяпсан. Агар ҳақ ишига мардона бўлсанг, сен ҳам жумла жаҳон бўласан, ҳам даргоҳ ҳузурига мушарраф бўласан, ҳам уй, ҳам уйнинг эгасига айланасан. Чунки сен ўз-ўзингдан айрилган, ўз аслингдан бегона бўлиб йўқолгансан. Сен ўзингга маъшуқсан, ўзингга қайт-саҳрода юрма, ватанга қайт. Ушбу ҳуббулватан, яъни ватан муҳаббатидан имон пок бўлғуси, зеро, маъшуқинг пок жонинг ичидадир. Одамлар ўзгалар қиёфасида ўзларини кўрадилар, аммо ўзларини танимайдилар. Илоҳни таниш ҳам шунга ўхшаш. Тангри таоллони ҳар ким ўзидан изласин,"ўзини таниган раббини танийди" ҳадисини эсидан чиқармасин. Ўзликни таниш эса маърифатдир, маърифат йўли сидқу вафо, қалб кўзининг очилишидир."

Самимий суҳбат учун Икром акага ташаккур билдириб ғужғон фикрлар ичида кетиб боракарканман, хаёлимга ажойиб тенглама келди: "ТВ+Ҳис қилиш туйғуси=ЎзТВ". Тенгламанинг ечимини биз ҳам ўз ҳолимизча топишга уриниб кўрдик. Ҳақиқий ечимини эса биз орзуимиздаги ЎзТВ ходимларидан кутиб қоламиз.

Суҳбатдош Мухтасар
ТОЖИМАМАТОВА

МАШЪУМ ИСТИЛО

ЎРТА ОСИЁ МУЛКЛАРИНИ ЭГАЛЛАБ ОЛИШ ПАЙТИДАГИ ҚОНХЎРЛИКЛАРИ УЧУН ОЛТИН ҚУРОЛ БИЛАН ТАҚДИРЛАНГАН ЧОР ЗОБИТЛАРИ

Оренбург казаклар артиллериясидан поручик Шпицберг бухороликларга қарши иши учун 1866 йилда;

Оренбург казаклар қўшини ясовули Калучин 1860 йил 8 майда Ержар яқинидаги иши учун;

3-Оренбург сафарбар, ҳозирги 17-Туркистон ўқчи батальонидан штаб капитани Конопельский Ўратепа қальасини олишдаги иштироки учун 1866 йилда;

Армия пиёда аскарлари ҳисобида турувчи полковник Григорьев Жиззахнинг ҳужум билан олинганлиги учун 1866 йилда;

Оренбург округи қўшинлари қўмондони ҳузурида махсус топшириқларни бажарувчи бўлиб ҳисобда турувчи полковник Дона[illegible]ов Ўратепа қальасини олишдаги иштироки учун 1866 йилда;

5-Туркистон сафарбар батальонидан капитан Барон Фон-Рене Жиззах қальаси тубидаги иши учун 1866 йилда;

Дала артиллериясидан штабс-капитан (кейинчалик Туркистон ҳарбий округи қўмондони бўлган) Иванов бухороликларга қарши иши учун 1867 йилда;

Туркистон сапёрлар батальони Офенбург сапёрлар ротасидан штаб капитани (ҳозир генерал-лейтенант Свишчевский) бухороликларга қарши иши учун 1867 йилда;

Сирдарё вилояти қўшинларига командирлик қилган генерал-майор Головачевга 1868 йилда бухороликларга қарши иши учун олмос билан зеб берилган олтин қилич тақдим этилган;

5-Туркистон сафарбар, ҳозирги 18-ўқчи батальонидан подполковник Гриппенберг бухороликларга қарши иши учун 1868 йилда;

М. ҲАСАНИЙ

ДУШАНБА, 15

I

ТЕЛЕТОМОШАБИНЛАР ДИҚҚАТИГА!

Профилактика муносабати билан 15 декабрь куни ЎзТВ I кўрсатувлари соат 6.30 дан 14.05 гача ЎзТВ III канали орқали намойиш этилади.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Ўз аризасига биноан». Мультфильм.
18.20 «Олам ва одам».
18.40 «Аср муаммоси».
19.05 «Менда фикр бор». Тадбиркорлар телевизион клуби.
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 22.10, 00.05 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 Биржа ва банк хабарлари.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Деҳқонга мадад, ҳосилга барака». 1-қисм. Изланишлар.
21.25 «Қўшиқ билан қўраман оламни».
21.55 «Демократия сабоқлари».
22.15 Волейбол бўйича эркаклар ўртасида жаҳон чемпионатининг саралаш учрашувлари. Ўзбекистон — Австралия.
22.45 А. Навоий. «Искандар». Аброр Ҳидоятов номидаги Ўзбек Давлат драма театрининг спектакли.
00.10 «Ахборот».
00.35 — 00.40 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 Кундалик.
18.15, 19.25, 19.50, 20.25 — Эълонлар.
18.20 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.35 «Табиат дунёси».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Туризм ҳақида».
20.20 «Мусиқий йўлка».
20.30 «Ахборот».
20.55 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.10 «Кинонигоҳ».
22.00 Кундалик.
22.10 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
22.55 «Спорт қитъаси».
23.45 — 23.50 «Тунингиз хайрли бўлсин!».

III

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.30 «Ҳафтанома».

*

8.30 «Афғон рубоби оҳанглари». Фильм-концерт.
8.55 «Ўзлик». Бадиий-публицистик кўрсатув.
9.15 Болалар учун. «Омад юлдузи».
9.45 «Соғлом авлод учун».
10.00, 14.00 — Янгиликлар.
10.05 «Жаҳон киноси юлдузлари».
10.25 Кино янгиликлари.
10.40 «Ганг, сувларинг лойқаланди». Бадиий фильм. 1 — 2-сериялар.
13.20 «Ёзувчи ва замон»
13.40 — 14.00 Ўзтелерадиокомпанияси камер оркестрининг концерти.

* * *

17.50 Янгиликлар.
17.55 «Каскадёрлар. Моҳирлар ва эпчиллар оламида». Сериал.

*

Россия жамоат телевиденеси. 18.20 — 21.35

*

21.35 «Кругозор». Тележурнал.

*

Россия давлат телевиденеси. 22.00 — 22.45

*

22.45 Эълонлар.
22.50 «Фирибгарлар найранги». Бадиий фильм. 1-серия (АҚШ).
23.40 — 24.00 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевиденеси.

*

18.45 «Мульткарусель».
19.00, 20.50 — Эълонлар.
19.05 «Умид».
19.35 «Умр баҳори».
19.50 «Авторейд».
20.00 «Жаҳон».
20.20 «Спорт-тайм».
20.55 «Бошқача ҳаёт». Бадиий фильм.
22.20 «Гўзаллик ва мангулик».
22.40 «Ракурс».
23.10 — 23.20 «Хайрли тун!»

СЕШАНБА, 16

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Муҳаббатим куйлайман». Мусиқий дастур.
9.05 Биржа ва банк хабарлари.
9.20 «Олам ва одам».
9.40 «Қишлоқ ҳақида ўйлар».
10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 Болалар учун. «Миллат чечаклари».
10.20 «Фил полвон оғриб қолди». Мультфильм.

Ўқув кўрсатувлари:

10.30 Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари.
11.00 Инглиз тили.
11.30 Адабиёт.

*

12.00 «Шарқ тароналари».
12.30 — 14.00 «Ҳалқа». Бадиий фильм.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 «Фарзанд — умид юлдузи».
18.30 «Бармоқлар сеҳри».
18.50 «Най навоси». Абдулаҳад Абдурашидов.
19.10 «Кафолат».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 22.00, 23.45 — Эълонлар
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Биламиз-у, аммо...»
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Деҳқонга мадад, ҳосилга барака». 2-қисм. Умид учқунлари сўнмасин.
21.20 «Дилрабо дерлар сени». Мусиқий дастур.
22.05 Телетанлов. «Ўзлигинг намоён қил». Экранда — Бухоро вилояти.
22.50 «Таҳлил». Публицистик кўрсатув.
23.10 «Саҳна ҳаёти».
23.50 «Ахборот».
00.15 — 00.20 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 Кундалик.
18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
18.20 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.35 «Дойче Велле» тақдим этади...»
18.50 «Нафис мажлислар».
19.05 «Сиздан мактуб олдик».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «АКС».
20.15 «Услуб».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Жаҳон хотираси».
21.20 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.45 «Кинонигоҳ».
23.15 Кундалик.
23.25 «ТВ-II. Диско».
23.45 — 23.50 «Тунингиз хайрли бўлсин!».

III

17.55 Янгиликлар.
18.00 «Каскадёрлар. Моҳирлар ва эпчиллар оламида». Сериал.

*

Россия жамоат телевиденеси. 7.30 — 9.00

* * *

18.20 — 21.35

*

21.35 Эълонлар.
21.40 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».

*

Россия давлат телевиденеси. 22.00 — 22.30

*

22.30 Эълонлар.
22.35 «Фирибгарлар найранги». Бадиий фильм. 2-серия.
23.25 — 23.45 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевиденеси.

*

18.45 Кўрсатувлар тартиби.
18.50 «Мультикарусель».
19.05, 21.45 — Эълонлар.
19.10 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
19.55 «Сен ҳақингда ва сен учун».
20.10 «Уйингоҳ».
20.40 «Солиқ ҳақида сабоқлар».
21.15 «Тиббиёт сизлар учун».
21.50 «Телефакт».
22.00 «Долзарб репортаж».
22.20 Эркаклар ўртасида волейбол бўйича жаҳон чемпионати саралаш учрашувлари якунларига.
22.40 «ТВ IV да немис тўлқини».
23.05 «Дурдаршан».
23.35 — 23.45 «Хайрли тун!»

ЧОРШАНБА, 17

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 —8.25 «Ахборот».

*

8.25 «Дилрабо дерлар сени». Мусиқий дастур.
9.05 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Шайхонтоҳур».
9.25 «Спортимиз фидойилари».
9.40 «Нуроний». Тележурнал.
10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 «Юртим жамоли».

Ўқув кўрсатувлари:

10.30 Умумий биология.
11.00 Янги алифбони ўрганамиз.

*

11.30 «Рақс, рақс,рақс».
11.45 Телетанлов. «Ўзлигинг намоён қил». Экранда — Бухоро вилояти.
12.30 — 14.00 «Мис фаришта». Бадиий фильм.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 «Буғдойзордаги уйча». Мультфильм.
18.20 «Бу ёруғ оламда Ватан биттадур».
18.25 «Сиҳат-саломатлик».
18.45 «Санъаткор саодати». Мусиқий дастур.
19.05 «Эл тинчлиги йўлида».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 22.05, 22.55 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Ранглар жилоси».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Иқтисодиёт чорраҳаларида».
21.20 «Назм ва наво». Ҳувайдо лирикаси.
22.10 Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг X сессияси олдидан. «Парламент соати».
22.30 «Тундаликлар». Асқад Мухтор.
23.00 «Ахборот».
23.25 «Ўнта негр боласи». Бадиий фильм. 1-серия.
00.25 — 00.30 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 Кундалик.
18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
18.20 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.35 «Классик куйлар кечаси».
18.55 «Ишбилармонлар ҳафтаси».
19.10 «Бизнинг авлод».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Хонадон».
20.15 «Мусиқий йўлка».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Қатрада қуёш».
21.20 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.40 «Кинонигоҳ».
23.10 Кундалик.
23.20 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
00.05 — 00.10 «Тунингиз хайрли бўлсин!».

III

17.55 Янгиликлар.
18.00 «Каскадёрлар. Моҳирлар ва эпчиллар оламида». Сериал.

*

Россия жамоат телевиденеси. 7.30 — 9.00

* * *

18.20 — 21.35

*

21.35 «Шоҳсупа сари йўл». Спорт дастури.

*

Россия давлат телевиденеси. 22.00 — 22.45

*

22.45 Эълонлар.
22.50 «Инглизча қотиллик». Бадиий фильм. 1-серия.
00.05 — 00.25 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевиденеси.

*

18.45 «Мультикарусель».
19.00, 21.55 — Эълонлар.
19.05 «Нафосат гулшани».
19.40 «Дунё ва болалар».
20.00 «Спортлото».
20.10 «Ҳуқуқ ва бурч».
20.30 «24-25 қайтмайди». Бадиий фильм.
22.00 «Автосалтанат».
22.10 «Рақслар қанотида».
22.40 «Азизим».
23.10 «Бу ажиб дунё».
23.25 — 23.35 «Хайрли тун!»

ПАЙШАНБА, 18

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Назм ва наво». Ҳувайдо лирикаси.
9.20 «Иқтисодиёт чорраҳаларида».
9.40 Болалар учун «Мактублар — кабутарлар».
10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 «Инсон ва замин». Тележурнал.
10.30 Алифбо сабоқлари.
11.00 «Дунё бўлди, чаманим маним».
11.35 «Ҳуқуқингизни биласизми?»
12.05 «Арабелла — қароқчи қизи». Бадиий фильм.
13.15 «Ажаб саодат эрур». Бадиий-публицистик кўрсатув.
13.45 «Алдар Кўса». Мультфильм.
14.05 — 15.05 «Сайқал». Видеоканал.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 «Куённинг кўз ёшлари». Мультфильм.
18.20 «Кишлоқ ҳаёти».
18.35 «Фан фидойиси».
18.55 «Шеър ва шуур».
19.05 «Ҳидоят сари».
19.25, 20.25, 20.55, 22.10, 23.10 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Юзма-юз».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Буюк келажак сари».

21.20 «Барҳаёт сиймолар». Юнус Ражабий.
22.15 «Жаҳон бозорига йўл». Малайзия.
22.35 «Битик». Публицистик кўрсатув.
22.55 «Муҳаббат боғида ёнган юраклар». Киноконцерт.
23.15 «Ахборот».
23.40 «Ўнта негр боласи». Бадиий фильм. 2-серия.
00.45 — 00.50 Ватан тимсоллари.

II

9.00 Мультипанорама.
9.20 «Кусто командасининг сувости одиссеяси».
9.45 «Синфдош».
10.15 «Бари ҳазил».
10.25 «Кенгга — кенг дунё».
10.40 «Даллас». Телесериал.
11.20 «Мусиқа салтанати».
11.45—13.15 Видео—»О».

***

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15 «Жажжи давра». Болалар учун дастур.
18.30 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
18.50 «Бир жуфт қўшиқ».
19.00 «Билиб қўйган яхши».
19.10 «Дубляж».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Хонадонингизда осойишталик бўлсин».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Мутойиба».
21.20 «Даракчи».
21.30 «Одобнома».
21.40 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.50 «Келин-куёв». Телешоу.
22.30 «Кино жавонидан».
24.00 — 00.05 «Тунингиз хайрли бўлсин!»

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 «Каскадёрлар. Моҳирлар ва эпчиллар оламида». Сериал.

*

Россия жамоат телевиденеси. 7.30 — 9.00

* * *

18.20 — 21.35

*

21.35 «Матсалу қўриқхонаси». Телефильм.

*

Россия давлат телевиденеси. 22.00 — 22.30

*

22.30 Эълонлар.
22.35 «Инглизча қотиллик». Бадиий фильм. 2-серия.
23.50 — 00.10 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевиденеси.

*

18.45 «Мультикарусель».
19.00, 21.15 — Эълонлар.
19.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
19.50 «02» тўлқинида.
20.05 Мультконцерт.
20.30 «Ҳамшаҳарлар».
20.50 «Ишингиз бароридан келсин».
21.20 «Каталог».
21.30 «Чинсэн».
22.00 «Дурдаршан».
22.30 «Интерспорт».
22.50 — 23.00 «Хайрли тун!»

ЖУМА, 19

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 «Барҳаёт сиймолар». Юнус Ражабий.
9.15 «Юзма-юз».
9.35 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «УзДЭУ Асака».
10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 «Эъзоз».

Ўқув кўрсатувлари:

10.30 Физика.
11.00 Немис тили.

*

11.30 «Ҳидоят сари».
11.50 «Коинот гражданлари». Бадиий фильм.
13.00 «Ғазал оқшоми».
13.30 Ўзбек куйларидан концерт.
14.05—15.05 «Биз танлаган йўл». Видеоканал.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 «Қизча ва қуёнчалар». Мультфильм.
18.20 Болалар учун. «Ҳикматлар хазинаси».
18.40 «Шу Ватанга бордур менинг керагим».
19.00 «Истеъдод». Кибриё Оқилова.
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 22.00, 23.00 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Акция ва акциядор».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Иқтисод алифбоси».
21.30 Санъат усталарининг концерти.
22.05 Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг X сессияси олдидан. «Қалб минбари».
22.25 «Сеҳрли шўъла». Кинокўрсатув.
22.45 «Вазият». Публицистик кўрсатув.
23.05 «Ахборот».

«Мунаввар дунё». Маърифий-дам олиш дастури.

23.30 «Олам».
23.50 «Ният хайр, оқибат хайр». Бадиий фильм.
01.20 — 01.25 Ватан тимсоллари.

II

9.00 «Жажжи давра».
9.15 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
9.35 «Бир жуфт қўшиқ».
9.55 «Билиб қўйган яхши».
10.05 «Дубляж».
10.20 «Хонадонингизда осойишталик бўлсин».
10.50 «Мутойиба».
11.10 «Одобнома».
11.20 «Келин-куёв» Телешоу.
12.00—13.30 «Кино жавонидан».

* * *

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
18.15 «Бугуннинг боласи».
18.40 «Камолот».
18.55 «Яхши дам олинг».
19.05 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Дубль».
20.10 «Тақдим».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Ривоят».
21.10 Мусиқа ва рақс.
21.25 «Дил дафтари».
21.35 «Даракчи».
21.45 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.55 «Кинонигоҳ».
23.35 «Бокс, бокс, бокс».
23.55 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
00.35—00.40 «Тунингиз хайрли бўлсин!».

III

18.15 Янгиликлар.

*

Россия жамоат телевиденеси. 7.30 — 9.00

* * *

18.20 — 21.35

*

21.35 «Мусиқа ҳамма учун». Мусиқий дастур.

*

Россия давлат телевиденеси. 22.00 — 22.45

*

22.45 Эълонлар.
22.50 «Соҳибжамол маликам». Бадиий фильм. 1-серия.
00.20 — 00.40 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевиденеси.

*

18.45 «Мультикарусель».
19.00, 21.15 — Эълонлар.
19.05 «Умид чечаклари».
19.25 «Ўтмишсиз келажак йўқ».
19.55 «Уй остонадан бошланади».
20.25 «Мардона йигитлар».
20.45 «Бегойим».
21.20 «Осиё монитори».
21.50 «Араб эстрадаси».
22.15 «Йиллар ортидаги йўллар».
22.45 «Рангинкамон».
23.15 — 23.25 «Хайрли тун!»

ШАНБА, 20

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Мусиқа бўстони». Телеальманах.
8.55 «Ният хайр, оқибат хайр». Бадиий фильм.
10.25 «Зиёрат».
10.35 «Умр мазмуни». Низом Комилов.

«Ёшлик» студияси намойиш этади:

10.55 «Идрок».
11.10 «Дунё ёшлари».
11.25 «Маҳорат».
11.45 «Куйла, ёшлигим». Мусиқий дастур.
12.05 «Туркий уруғлар». Қипчоқ.
12.20 «Кичкинтой устахонаси».
12.40 «Ноёб нусха». Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг спектакли.
14.05 «Шукуҳ».
14.30 «Цирк! Цирк! Цирк!».
15.00 — 15.20 «Меҳр макони».

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Мультолам».
18.15 «Ёшлик» студияси. «Нима учун?»
18.35 «Мувозанат». Ахборот-таҳлилий кўрсатув.
19.00 «Ҳайрат». Бадиий-публицистик кўрсатув.
19.25, 20.25, 20.55, 22.15 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
20.15 «Омонлик тилаймиз».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Ўзбекистоннинг янги тарихи».
21.20 «Шеърият ва мусиқа».
21.50 «Қиёфа». Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Наби Абдураҳмонов.
22.20 «Жаҳон спорти».

«Тунги ёғду». Дам олиш дастури:

22.30 «Куй ва тасвир».
22.50 «Ҳазил».
23.00 Микель Плачидо «Шов-шув» фильмида. 6-серия.
00.30 «Мунажжим башорати».
00.35—00.40 «Тунги пойтахт тароналари».

II

9.00 «Бугуннинг боласи».
9.25 «Камолот».
9.40 «Яхши дам олинг».
9.50 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
10.10 «Дубль».
10.25 «Тақдим».
10.40 «Ривоят».
10.50 Мусиқа ва рақс.
11.05 «Дил дафтари».
11.15 «Кинонигоҳ».
12.50 — 13.10 Бокс. Бокс. Бокс.

***

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15 «Боланинг тили».
18.30 «Сувости дунёси». Сериал.
19.00 «Таянч».
19.15 «Табиат шифохонаси».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Бизнес-академия».
20.10 «Зиндаги ёхуд муҳаббат».
20.30 «Ахборот».
21.00 «ТВ ва театр».
21.20 «Даллас». Телесериал.
22.10 «Даракчи».
22.20 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.30 Видео—»О».
00.10 «Интерфутбол».
00.30 Дилором наволар.
00.40 — 00.45 «Тунингиз хайрли бўлсин».

III

18.10 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.

*

Россия жамоат телевиденеси. 18.15 — 21.30

*

21.30 Эълонлар.
21.35 «Соҳибжамол маликам». Бадиий фильм. 2-серия.
22.40 — 22.55 «Куй ва соз соҳиби». Телефильм.

IV

9.00 «Аэробика».
9.20 Эълонлар.
9.25 «Шанба эртаги».
10.45 «Кросс-Роудс кафеси»га хуш келибсиз». («Америкага бир назар» кўрсатувига илова). Инглиз тили — ҳамма учун.
11.15 «Учувчи шифокорлар». Телесериал.
12.00 — 12.20 «Корейс тилини ўрганамиз».

* * *

17.10 — 18.45 Туркия телевиденеси.

*

18.45 «Мультикарусель».
19.00, 21.35 — Эълонлар.
19.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
19.50 «Шанба оқшомида».
20.00 «Биргаликда куйлайлик».
20.45 «Спектаклдан сўнг».
21.15 «5 дақиқа ўзим учун».
21.20 «Далил ва шарҳ».
21.40 «Самодаги олмослар». Телесериал.
22.30 «Мусиқий кечалар». Дуэт «Паганини» (Италия).
22.45 «Бу ажиб дунё».
23.00 «Хит-коллекция».
23.20 — 23.30 «Хайрли тун!»

ЯКШАНБА, 21

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».
11.00 «Олам». Кинокўрсатув.
11.20 «Зийнат».
11.40 «Қувноқ стартлар».
12.25 «Жавоҳирлар бўстони». Адабий кўрсатув.
13.05 «Шеърият ва мусиқа».
13.35 «Талабалар саҳнасида».
14.15 «Ки, сен ҳам ҳур туғулғонсан». Чўлпон таваллудининг 100 йиллигига.
14.50 — 15.50 «Нурли келажак». Видеоканал.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Болалар учун. «Санъат ғунчалари».
18.25 «Кўнгил ойнаси».
18.45 «Чемпион билан учрашув».
19.00 «Ўзлик». Бадиий-публицистик кўрсатув.
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 — Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
20.00 Эстрада концерти.
20.30 «Ҳафтанома».
21.05 «Телевизион миниатюралар театри». Кулги дастаси.
21.35 «Ўзбекистон бастакорлари». М. Бафоев.
22.10 «Спорт, спорт, спорт».

«Аср мўъжизаси» кинодастури:

22.30 Кино янгиликлари.
22.45 Телевикторина.
22.55 «Ўзбек киноси ижодкорлари».
23.25 «Қасос ва қонун». Бадиий фильм (Ҳиндистон). 1—2-сериялар.
01.55—02.00 Ватан тимсоллари.

II

9.00 «Боланинг тили».
9.15 «Сувости дунёси». Сериал.
9.45 «Таянч».
10.00 «Табиат шифохонаси».
10.10 «Бизнес-академия».
10.25 «Зиндаги ёхуд муҳаббат».
10.40 «ТВ ва театр».
11.00 «Даллас». Телесериал.
11.50 «Интерфутбол».
12.10 Дилором наволар.
12.20—13.55 Видео—»О».

***

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15 «Болалар дунёси».
18.35 «Сувости дунёси». Сериал.
19.00 «Турфа олам».
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 — Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
20.00 «Нафосат».
20.10 «Жараён».
20.30 «Ҳафтанома».
21.05 «Зар қадри». Мусиқий дастур.
21.30 «Даллас». Телесериал.
22.20 «Миллионлар ўйини».
22.40 «Даракчи».
22.50 «Тақвим, Эълонлар, Оҳанглар».
23.00 Видео—»О».
00.35 «Келгуси ҳафтада».
00.50—00.55 «Тунингиз хайрли бўлсин!».

III

17.10 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.

*

Россия жамоат телевиденеси. 17.15 — 21.55

*

21.55 Эълонлар.
22.00 «Механик». Бадиий фильм.
23.35 — 24.00 «Панорама» (рус тилида).

IV

9.00 «Хайрли тонг!»
9.30 «Парле ву франсэ?
9.55 «Эртакларнинг сеҳрли олами».
11.35 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
11.45 Эълонлар.
11.50 Киносалон. «Ромео и Жульетта». Бадиий фильм.
14.35 «Жонли сайёра».
14.55 «Метро». Бадиий фильм.
16.35 «Бугунги кун мавзуси».
16.50 — 17.10 «Сенинг вақтинг».

*

17.10 — 18.45 Туркия телевиденеси.

*

18.45 «Мультарусель».
19.00, 21.30 — Эълонлар.
19.05 «Менинг кучам».
19.20 «Телеташриф».
19.40 «Мусиқий Олимп».
20.00 Тошкент оқшомлари.
20.30 «Иштирок этувчилар».
21.00 «Жаҳон кинематографиясида янгиликлари».
21.35 Киносалон. «Гамлет». Бош ролда — Мэл Гибсон.
00.05 — 00.15 «Хайрли тун!»

Устоз хотираси

ЖУРНАЛИСТ ВА ОЛИМ

Журналистика соҳасида кўпгина ёшларга устозлик қилган мударрис Тўғон Эрназаров тарихчи олим, аллома эди. У Ўзбекистонда биринчи бўлиб журналистика фанининг йирик тадқиқотчиси даражасига кўтарилган, шу соҳада биринчи фан доктори, биринчи профессор эди.

Устозни салкам ўттиз йиллик умри Тошкент давлат университети билан чамбарчас боғлиқ. 1967 йилда бу билим даргоҳида журналистика факультетини ташкил этди. Илмий тадқиқот ишларини бошлаб берди. Факультет декани лавозимига сайланди, матбуот назарияси ва амалиёти, журналистика тарихи кафедраларини бошқарди. Юқори малакали журналистлар, журналистика тадқиқотчилар тайёрлаш ишига муносиб ва салмоқли ҳисса қўшди.

Т. Эрназаров 1922 йилда Тошкентда оддий деҳқон оиласида таваллуд топган. Кашшофлар ва ўқувчилар саройида, мактабда, маҳаллада илк ҳаёт сабоқларини эгаллаган. Ижодий меҳнат нашъу намосидан баҳраманд бўлган. Адабиётга ихлос қўйиб шеърлар, кичик саҳна асарлари яратиб, турли кўрикларда қатнашиб, голиблар сафидан ўрин олган. Ўқувчилик пайтидаёқ синфдошлари И. Ҳошимов, У. Кенжаев билан ҳамкорликда "Имтиҳон", "Ёш ватанпарварлар", "Пушаймон" пьесаларини ёзиб назарга тушди. Бўлажак журналист ранг-баранг ва ўқимишли хабар, лавҳа, корреспонденциялари билан Республика газеталари, Тошкент радиоси эшиттиришларида фаол қатнашиб турди. Журналистика соҳасида қаламини чархлаб, ижодий тажриба орттириб, маҳоратини ошира борди. Ижтимоий ҳаётда ҳам олдингилар сафида бўлди.

Иккинчи жаҳон урушида минглаб тенгдошлари қаторида жангга отланди. Венгрия, Румыния, Чехословакия сарҳадларидан ўтган жанговар йўлни бир қўлида қурол, бир қўлида қалам билан босиб ўтди. Фронт газеталарида босилиб чиққан "Қаҳрамоннинг ҳикояси", "Самарқандлик баҳодир", "Тоғлар орасида" каби лавҳа, очерк ва ихчам ҳикоялар, балладалари ҳарбий қисмларида қўлма-қўл бўлиб кетди. Уларда бизнинг минтақамиздан чиққан жангчиларнинг матонати ва қаҳрамонлиги образли ва таъсирчан ҳикоя қилиб берилган.

Урушдан кейинги йилларда сиз қўлингизда тутиб турган ёшлар газетасида адабий ходим, бўлим мудири, муҳаррир ўринбосари бўлиб ишлади. Унинг долзарб мавзулардаги ўқимишли мақола ва корреспонденциялари газета саҳифасида бот-бот чиқиб турди. Билимга чанқоқ, доим изланувчан йигит кечки педагогика институтида олий таълим олди. Уни муваффақиятли тугатиб тарих фанлари номзоди илмий даражасига эга бўлди. Ҳозирги "Ўзбекистон овози" газетасида масъул котиб, айни вақтда Тошкент давлат университетининг журналистика кафедрасида ўқитувчилик қилди. У 1965 йилда Ўзбекистон матбуоти тарихи бўйича докторлик диссертациясини муваффақиятли ёқлади. Алломанинг Ўзбекистонда вақтли матбуотнинг шаклланиши равнақига илмий мақолалари, монографиялари ва қўлланма дарсликлари эътироф қилинган. Республикамизнинг турли вилоятларидаги истеъдодли ёшлар билан алоқа боғлаб, шогирдлар тайёрлади. Ўттиздан ортиқ номзодлик диссертацияларига раҳбарлик қилди. Унга яқин докторлик диссертацияларига илмий маслаҳатчи бўлди. Профессор Т. Эрназаровнинг илмий ишлари республикамиз миқёсида ва унинг ташқарисида кенг эътироф этилган эди. Унинг "Туркистонда вақтли матбуот", "Ўзбекистонда халқ матбуотининг равнақи" каби мақолалари, "Туркистон матбуоти тарихи", "Ўзбекистон матбуоти тарихи" дарсликлари журналистика фанига қўшилган салмоқли ҳиссадир. Бу китоблар унинг номини етти иқлимга танитди.

Устознинг неча юзлаб шогирдлари нафақат Ўзбекистонда, балки яқин ва узоқ хорижий мамлакатларнинг оммавий ахборот воситалари, халқаро ташкилотларда самарали меҳнат қилмоқдалар.

Ажойиб олим, устоз-мураббий ва жамоат арбоби унинг кўп қирралари ҳаётий Ватанга, фанга фидокорона хизмат қилишнинг ёрқин тимсолидир.

Устоз ҳаёт бўлганларида шу кунларда табаррук 75 ёшларини кўпчилик билан нишонлаётган бўлар эдилар. Халқимиз қийин ишга бел боғлаган мард, танти йигитларни мирза йигит деб алқайди. Мунис, меҳрибон, одобли, юксак фазилатли қизларни она қиз деб эркалайди. Мирза йигитлар она қизларга таълим берган устозларни қуёшга, ойга ўхшатгим келади. Улар ҳамиша бошимиз узра нигоҳбон, мангудир.

Устоз, меҳрибон ва дилкаш инсон Тўғон ака Эрназаров ҳам шогирдлар қалбида бир умр сақланиб қолган офтобдир.

Анвар КАРИМОВ

ТУРКИСТОН ҚАЛДИРҒОЧЛАРИ

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси ва "Туркистон" газетаси ҳамкорликда ташкил этган "Шеърият сабоқлари" мактаби ўзининг гўзал мажлислари орқали ажойиб истеъдодли ўқувчиларига эга бўлмоқда.

Ҳайъат аҳли иштирокчиларнинг илк ижодий намуналарини саралашга уриниб, бир-биридан-да хушрўй, бир-биридан-да ифорли чечаклар ичида туртиниб қолишди. Сизнинг эътиборингизга мактабимизнинг доимий иштирокчиларининг ижодий намуналаридан айримларини ҳавола этаяпмиз.

Сиз-да бу шеърлардан баҳраманд бўлинг. Ўз қалб қудрати ила мусаффо туйғулар уммонига йўл очаётган ёш қаламкашларнинг мисраларидан сиз-да қувонсангиз, не ажаб...

АЛЛА

Бир эртак сўйлагин тунлари узун,
Алпомиш от чопсин кўксимда бедор.
Бир достон сўйлагин, кўксимни бу тун
Эзғилаб ташласин учқур Бойчибор.

Бир қўшиқ куйлагин, қўшиқ сеҳридан
Севги саҳросида яралсин чаман.
Лайли айро тушиб қаср меҳридан
Мажнун чаманини айласин ватан.

Бир жумбоқ сўйлагин, шунчалар тугун,
Ечимин тополмай, майли ёнсин дил.
Эртага топарман, топмасам бугун,
Фақат сен сўйлашдан тўхтаб қолмагил.

Сўйлайвер, сўйлайвер, ҳали тун узоқ,
Куйлайвер, юрагим тўлмаган ҳали.
Маъсума мозийни эслатгин кўпроқ
Мозийда кўз очай бу тонг маҳали.

Нодир ҒАНИЕВ,

НАСИҲАТ

Тандир, ўчоқ онанинг
Бу иккинчи уйидир.
Оталар ҳовли қурар
Она қорин тўйдирар.

Бузма қушнинг уясин
Гар ҚУЛАСА, туза СЕН.
Фарзанд белнинг мадори
Бўлма сира безори

Мана кўринг дафтарим
Бўлиб қолди каптарим.
"5" баҳодир қаноти,
Унинг туйғудир оти.

Улар учиб кетгайлар,
Орзуларга етгайлар.
Каптарларим мени ҳам
Бир куни олиб кетгайлар.

ОРЗУ

Каптарларнинг учганин,
Фазоларни қучганин.
Кўриб мен қувонаман,
Қирлардаги лоламан.

Гулнора ҚАРШИЕВА,
Арнасой туманидаги,
А.Қаҳҳор номидаги
8-ўрта мактаб ўқувчиси

***

Мен гуноҳ қилмадим фақат тонггача,
Ойнинг сочларини тароқлаб чиқдим.
Сизни ўйладиму ишқингизда маст
Бўлиб кенг осмонни қучоқлаб чиқдим.

Мен гуноҳ қилмадим фақат энтикиб,
Қуёшнинг лабига лаб босганим рост.
Бош қўйдим булутнинг сийналарига,
Она қўйнидаги гўдакларга хос.

Мен гуноҳ қилмадим фақат роз айтдим,
Шивирлаб юлдузнинг қулоқларига.
Тонг отгач тунгача бедор чидадим,
Ўзидан ҳам чўғли фироқларига.

Билмам бу гуноҳдир беайб Оллоҳ,
Пок бўлиб кетмасман балки қабримга.
Сиз ҳам гоҳ юлдуз, ой, қуёш бўлиб,
Келинг, бағир кўрмаган бағримга.

Усмон ЙЎЛДОШ,
ТошДУ талабаси.

***

Зебо, севар эдим кўзларингизни,
Ширин ва бетакрор сўзларингизни,
Йиғлаб излагум йўқ изларингизни,
Бефурсат келдингиз, демайман аммо,
Бефурсат кетяпсиз мендан айрилиб.

Азал битиб қўйган эртакларимни,
Тилиб парча қилмам юракларимни,
Ваъдага тўлдирмам куракларимни,
Бефурсат келдингиз, демайман аммо,
Бефурсат кетяпсиз мендан айрилиб

Севги қазо бўлиб, жон ҳам ўлдими,
Ё сизнинг қалбингиз ғамга тўлдими,
Дилдаги оҳингиз, тақдир юлдими,
Бефурсат келдингиз, демайман аммо,
Бефурсат кетяпсиз мендан айрилиб

Жилмайиб кулмади ҳатто шу олам,
Оллоҳ яратди чин, сиз-ла мени ҳам.
Паноҳим илинжи айлади карам.
Бефурсат келдингиз, демайман аммо,
Бефурсат кетяпсиз мендан айрилиб.

Амрулло КАРИМ

Ажиб дунё

ҚУМ... ХАВФ ОСТИДА

"Исроилнинг қум захиралари йилдан-йилга камайиб бормоқда". Бунга сабаб нима?

Сабаби, қум -- бетон учун ишлатиладиган қоришмалигида дейишмоқда мутахассислар. Сўнгги 30 йил ичида ҳукумат томонидан назорат йўқлигидан фойдаланиб "тадбиркорлар" Яффадан Ғазогача бўлган соҳилдаги қумлоқдан Исроил қумини ўмариб кетмоқдалар. Бу ўғрилар йилига миллионлаб тонна қумни "қора бозор"да пуллаб мўмайгина даромад кўрмоқдалар. Экологлар эса бу ердаги қум барханларининг камайиши табиий ҳолатнинг кескин ўзгариб кетишига олиб келади, дейишмоқда.

ҒАРБНИНГ ТАЪСИРИ

Дунё бўйича японлар энг узоқ умр кўришади. Бироқ ғарбнинг таъсири японларга панд бериши мумкин.

"Нью-сайентист"нинг хабар беришича , 1994 йилда тиббий кўрикдан ўтган 2,1 миллион одамдан фақат 18 фоизи соғ эканлиги аниқланди. Ўн йил аввал эса бу рақам 30 фоизни кўрсатган эди. Япония касалхоналар уюшмаси ҳисоботини тайёрлаганлардан бирининг таъкидлашича, бунга ғарбдаги озиқ-овқат маҳсулотларида ёғнинг ва холестириннинг миқдори кўплиги, шунингдек тамаки ва алкоголга эҳтиёжнинг ошиши сабаб бўлмоқда, экан.

Хориж матбуоти хабарлари асосида
БАХТИЁР тайёрлади

"БОҚИМАНДАЛИК БИЗГА ХОСМИ?.."

Дилдан суҳбат

Жаҳон Иқтисоди ва Дипломатия Университети талабаларининг севимли ёзувчимиз Тоҳир МАЛИК билан "Боқимандалик ўзбек йигитларига хосми?" мавзусидаги суҳбати кўпчиликнинг ёдида узоқ вақт сақланиб қолса ажаб эмас. Қуйида эътиборингизга ана шу суҳбатни ҳавола этмоқчимиз.

-- Бугунги суҳбат мавзусини эшитиб узоқ ўйланиб қолдим, -- дея сўз бошлайди адибимиз, -- унинг муҳимлиги шундаки, боқимандалик фақатгина йигитларга эмас, балки қизларимиз учун ҳам ҳусн саналмайди. Билсангиз турклар юртимизни ўз луғавий маъносидан келиб чиқиб "боқимсиз республика" деб атайди. Бу ибора "мустақил яшаш" маъносида айтилган. Умуман олганда боқимандалик ўзбек миллатига хос бўлмаган, кейинроқ вужудга келган одатдир.

Халқимиз азал-азалдан меҳнаткаш, ота ўғлининг билагига куч тўлдими, дарров ёнига олади. Қизлар ҳам оналаридан ҳунар ўрганишган. Яқинда Арабистон сафаридан қайтдик. У ердаги ўзбек ватандошларнинг уйларида бўлдик. Вазиятдан билдимки, улар кўпроқ ўзбекистонлик қизларни келин қилишни исташаркан.

Бадавлатлик, фаровон ҳаётни ҳам маданияти, одоби бўлади. Мен нима учун бундай деяпман? Россия телевидениесининг кўп йиллар аввалги бир кўрсатуви ёдимда қолган. Унда мухбир Японияда бўлиб, энг бадавлат киши билан суҳбат уюштиради. Ҳалиги ишбилармон одамга берган саволларидан бири "Сиз жуда бойсиз, шундай экан, ишлашингизга ҳам ҳожат йўқ-ку?" қабилида бўлади. У эса "Ишламасам одамгарчиликни йўқотиб қўяман" деб жавоб беради. Ўша миллиардернинг столи устида ғиж-ғиж китоб турган бўлади. Мухбир китобларнинг кўплигидан ажабланганида, ҳалиги япон "Бошқа мамлакатларнинг ҳаёт тарзини билиш кўп жиҳатдан ишимга фойда келтиради" деб айтганди. Кўрсатувдаги шу лавҳадан сўнг бошқа мухбир қувайтлик бой билан суҳбат қилади. Кўриниб турадики, у сира ўқимаган. Бойликка мерос орқали эришиб, дунёни сув босса тўпиғига чиқармайдиганлар тоифасидан экани шундоққина билиниб турибди.

АҚШда бадавлат кишиларнинг фарзандлари ўқишдан бўш пайтда почтачилик ёки яна бирон юмуш билан машғул бўлади. Улар пулга муҳтожликдан эмас, балки мустақил бўлишга интилиб шундай қилишади.

Тоғам -- Мирзакалон Исмоилийнинг ўғиллари ўқувчилик даврида почтага ишга кирди. Ленинграддаги олий ўқув юртида билим олиб юрган кезлари ҳам вокзалда юк ташувчи бўлиб ишларди. Кейинчалик эса етакчи конструктор даражасига етди. Бундан шундай хулоса келиб чиқадики, ёшлар вояга етгач кўпроқ мустақилликка интилишлари керак. Шундагина улар тўкин ҳаёт қадрини тушунишади, мулкка, бойликка ўз-ўзидан эмас, балки машаққатли меҳнат билан эришилишини англайдилар.

Олий ўқув юртларида илм олаётган талабалар ўзларини боқиманда деб ҳис этишлари мумкин. Лекин бу нотўғри фикр. Сиз ўқийсизлар ва бунинг учун ҳукуматимиз имтиёз, шароитлар яратиб берган. Ўқишни тамомлагунингизча пухта билим олиш сизнинг энг биринчи вазифангиздир.

Ҳозирда миллий удум, одат, одобларимизнинг оз бўлса-да чок-чокидан сўкилиши сезилмоқда. Сабаби илгарилари ёмон иллатлар фақатгина Россиядан кириб келган бўлса, энди ҳамма томондан келяпти. Ва бу табиий ҳолдир. Ёшларимиз эса яхши билан ёмоннинг, ҳаромдан ҳалолнинг фарқини ажратиб олишлари зарур.

Сизларга ҳавасим келадиган жиҳати шундаки, сиз дипломатияни янги босқичга кўтарувчи авлодсиз. Мен биринчи ўзбек элчиси Абдулла Авлоний ҳақида ёзиш учун дипломатия одоби билан қизиқдим. Ва шундай хулосага келдимки, шарқона одоб-ахлоқ, лутф жаҳон дипломатиясига асос солган бўлса керак.

Бир қарашда бугунги суҳбатимиз бир мавзудан бошқасига ўтиб кетаётгандек туюлиши мумкин. Лекин нима учун биз одоб ҳақида тўхталдик. Чунки боқимандалик ҳам одобсизликка киради. Тўғрисини айтганда ҳар бир одамда боқимандалик касалига мойиллик бўлади. Шунда уни енгишга интилиш керакки, бу инсоннинг иродасига ҳам боғлиқдир. Боқимандалик ҳасадни ҳам келтириб чиқаради. Жаноб Расулуллоҳ айтган эканлар: "Улардаги /одамлардаги/ ҳасад касалидан қўрқаман". Ҳасад гўё олов бўлса, одамзотни ўтин каби куйдириб тугатади.

Ҳеч эътибор берганмисизлар, кўп қаватли уйларда турадиган йигитларнинг зиммасида иккита "асосий" вазифа бўлади. Бу -- нон харид қилишу, ахлат челакни тўкиб келиш. Ахир қадимдан йигитларимиз ёвқир, жангари бўлишган-ку. Ҳозир ҳам уларнинг қадамидан ўт чақнаши керак.

Боқимандалик яхшиликка олиб бормайди. Бу тоифа йигитлар жиноят кўчасига кириб кетиши эҳтимоли ҳам йўқ эмас. Чунки ота-онани фарзандларга бир умр боғлаб бермаган. Меҳнат қилмайдиган, ҳунарсиз, ўқимаган йигитлар кўпинча жиноятчи бўлишади. Хизмат юзасидан ахлоқ тузатиш колониялари, қамоқхоналардаги йигитлар билан учрашиб турамиз. Сира иккиланмай айтиш мумкинки, уларнинг учдан бири авваллари ғирт боқиманда бўлишган. Жиноятчиларнинг ахлоқи тузалиб кетиши жуда қийинлигини ҳисобга оладиган бўлсак, бу нақадар хавфли ҳолат эканини пайқаймиз. Совет даври тузумида боқимандаликка асос яратилди ва авж олди. Жамиятнинг ўзи ҳам боқимандаликнинг ривожланишига ҳисса қўшди. Социализм тузуми одамларни дангасаликка ўргатди. Бугун айрим кишиларимизнинг илмга, изланишга рағбати йўқлигининг асл сабаблари ҳам шунда. Дод-вой кўтараётганлар ҳам айнан ишлашни истамаётганлардир.

Ойбек РАҲМОНАЛИЕВ, халқаро ҳуқуқ факультети талабаси:

-- Тоҳир ака, ҳозир сиз боқимандаликнинг асл моҳиятини очиб бердингиз. Бу салбий ҳолатни келтириб чиқарувчи яна бошқа сабаблар ҳам борми? Масалан, корхоналарнинг тўхтаб қолиши...

Тоҳир МАЛИК:

-- Бундан бир неча йил олдин мен бу ҳақда ёзгандим. Ўсмирлик мураккаб давр. Мен ўсмирлар ишлайдиган махсус цехлар бўлсин, деган таклифни тегишли идораларга айтгандим. Нима бўлганда ҳам келжак ўтиш даври деб кўп баҳоналарни кечирмайди. Корхонанинг ёпилиши боқимандалик, бекорчиликка замин яратмайди. Ҳар бир ўсмир, йигитда ҳунар, билим эгаллашга интилиш кучли бўлиши керак. Негаки, жамиятнинг ривожланишига боқимандалик салбий таъсир кўрсатади. Агар боқимандаликни хасталик ҳисобласак, балки у ҳам руҳшунослар ўрганадиган касаликка кирар...

Ҳамиджон НАСРИДДИНОВ, халқаро иқтисодий муносабатлар факультети талабаси:

-- "Шайтанат"ни ёзишга туртки бўлган жиҳат нима, ҳозир нималар устида ишлаяпсиз? Ушбу асар нашрдан чиққач, сизга жиноятчилар томонидан қаршилик бўлдими?

Тоҳир МАЛИК:

-- Асар орқали одамларни сергакликка, хушёрликка чақирмоқчиман. Ҳеч қайси жиноятчи гуруҳи ҳеч қайси замонда яхши яшамаган. Барибир охир-оқибатда уларнинг аҳволи вой бўлган. Бу мавзуга яна қайтиш ниятим бор. Худди шу руҳдаги "Мурдалар гапирмайдилар" номли қиссани ёзиш билан бандман. Ундан ташқари Мўмин Мирзо ҳақидаги асарни тугатишим керак.

Қаршилик кўрсатишдими, деган саволингизга келсак, ҳеч қандай қаршилик бўлгани йўқ. Лекин турли миш-мишлар пайдо бўлдики, улар айланиб-айланиб ўзимга ҳам етиб келди. Шулардан биттаси: "Нима эмиш Тоҳир Малик асарни фалончининг буюртмаси билан ёзган. Эвазига фалончи унга "Мерседес" совға қилганмиш". "Мерседес"ни бир кўрайлик, деб уйимга келганлар ҳам бўлди. Бошқалари Тоҳир ака жиноятчи гуруҳга аъзо деган гапларни чиқаришди. Хуллас, шунақа гапларни ҳам эшитдим. Албатта бу кулгили.

Сиз азиз ёшларга тилагим эса, билим чўққиларини мукаммал эгаллаб, ўзингиз танлаган касбнинг моҳир эгаси бўлинг, йигит-қизларимиз ота-оналари билан бирга соғ-саломат, бахтли бўлишсин.

Назокат УСМОНОВА
ёзиб олди

—Болалар рос-са қувонадиган бўлди...

"МУЛОҚОТ" ГА ОБУНА БЎЛДИНГИЗМИ?

Инсон иззат-ҳурмати, халқ орасидаги обрўйи нима билан ўлчанади? Қайси фазилатлар инсон қадрини оширади? Бунинг учун инсон муҳтожларга меҳр-мурувватли, ваъдасига вафодор, мард, оққўнгил, ҳимматли бўлса эл-юртнинг ҳурмат-иззатига сазовор бўлади. Донишмандлар айтганидек: "Кимки ўз халқига эҳсон айлагай, обрўйин андин фаровон айлагай".

Нималар инсонга хорлик келтиради? Давлатнинг заволи ва камоли нималарда? Яхшиларга хизмат қилишнинг хосияти нимада? "Мулоқот" журнали келгуси йилда ҳам шу каби ижтимоий, фалсафий, диний, маънавий, иқтисодий, сиёсий ҳаёт муаммоларини ёритишда давом этади. Жумладан, янги йил сонларида "Муқаддас китоблар", "Табаррук шаҳарлар", "Маърифат булоқлари", "Шарқ алломалари", "Буюк мутасаввифлар" рукнида муҳаддислар муфассирлар ҳаёти ва ижодига оид қизиқарли илмий ва бадиий асарларни бериб боради. Янги йил сонларида Жалолиддин Румийнинг "Маснавийи маънавий", Носир Хусравнинг "Сафарнома", Хожанинг "Гулзор", Жомийнинг "Рисолаи Мавлавий" асарларидан намуналарни эълон қилади. Шарқ маърифатининг асосларидан сабоқ берувчи "Чор китоб"нинг давоми берилади. Фуқароларнинг мактубларини ҳам журнал саҳифаларида ўқиб борасиз.

Азиз ўқувчиларимиз, Сизнинг интеллектуал, маънавий камолатингизга ёрдам бериш -- бизнинг асосий мақсадимиздир.

Индексимиз:
844 -- Якка тартибдаги обуначилар учун
845 -- Ташкилотлар учун

ЮЛДУЗЛАР САМОДАН СЎЗЛАЙДИ

ҚЎЙ. Чоршанба ва пайшанба кунлари ишда ютуқларга эришасиз. Жумада эса муҳим янгиликдан бохабар бўласиз. Дам олиш кунларини уй-рўзғор юмушлари билан ўтказганингиз маъқул.

БУЗОҚ. Ҳафта бошланишида асабийлашишингизга тўғри келади. Ҳафта сўнгидаги муҳим янгилик ва амалий учрашувлар кайфиятингизни кўтаради.

ЭГИЗАКЛАР. Ҳафта шахсий муаммоларингизни ҳал қилиш учун жуда қулай келади. Пайшанба эса амалий учрашувларга бой ҳамда дам олиш кунлари жуда мазмунли ўтади.

ҚИСҚИЧБАҚА. Ҳафтани ишчанлик руҳида ўтказиш эҳтимоли бор. Сиз қўл урган ҳамма ишлар амалга ошади. Душанба, чоршанба ва пайшанбада ишда ютуқларга эришасиз. Дам олиш кунлари мазмунли ўтади.

АРСЛОН. Душанбадаги кичик омадсизлик кайфиятингизни унчалик бузмасин, пайшанбада муҳим янгиликдан хабардор бўласиз. Шанба ўта мазмунли ўтиши кутилмоқда.

ПАРИЗОД. Душанба сиз учун омадли келади. Ҳафтанинг кейинги кунлари эса уй-рўзғор икир-чикирлари, асаббузарликлар, кўнгилхираликлар билан ўтади. Ҳафта охирида муҳим янгиликдан хабардор бўласиз.

ТОРОЗУ. Муҳим амалий учрашувлар ва ишларни сешанба ва чоршанбада амалга оширишга ҳаракат қилинг. Шанба ва якшанбада азиз инсонлар билан учрашасиз.

ЧАЁН. Ҳафтани иложи борича осойишта ўтказишга ҳаракат қилинг. Жумада яхшигина пул ишлаб олишингиз мумкин. Дам олиш кунларини фаол ўтказинг.

ЁЙ. Сешанба ва чоршанбада асаббузарликлар домига тушиб қоласиз. Фақатгина шанба ва якшанба сиз учун мазмунли ўтади.

ТОҒ ЭЧКИСИ. Сешанбада сизни муҳим янгиликлар кутади. Пайшанба ва жумада жиддий муаммолар ва можаролар рўй беради. Лекин дам олиш кунлари дўстларингиз билан учрашасиз ва кўнгилли дам оласиз.

ҚОВҒА. Бу ҳафтада муҳим учрашувларни душанба, сешанба ва жума кунлари ўтказганингиз маъқул. Шанба ва якшанбада рўзғор ишлари билан шуғулланинг.

БАЛИҚ. Ҳафтанинг биринчи ярмида деярли ўзгариш сезилмайди. Аксинча, кўнгилсизликлар рўй бериши мумкин. Умуман бу ҳафта зерикарли ўтади.

Муассис:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИНИНГ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ
Ҳомий:
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ «МАТБУОТ ТАРҚАТИШ УЮШМАСИ» АССОЦИАЦИЯСИ

Бош муҳаррир
Абдуқодир НИЁЗОВ

Навбатчи муҳаррир: Назокат УСМОНОВА

ТАҲРИРИЯТ:
Қабулхона — 136-56-58, 133-95-97; хатлар бўлими — 136-54-64; тижорат бўлими — 133-79-69; ижодкор ёшлар бўлими — 136-54-64; спорт, ҳарбий ватанпарварлик бўлими — 136-58-93, котибият — 136-58-48.

МАНЗИЛИМИЗ:
700083 Тошкент Матбуотчилар кўчаси, 32—уй
Нашр кўрсаткичи 64607

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

Дизайн устаси: С.ФАЙЗУЛЛАЕВ

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси
Буюртма Г. — 0815.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41
Ҳажми — 2 табоқ Тираж: 11.024
Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.
Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А-2
Босишга топшириш вақти — 21.30
1 2 3 4 6